

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-master Leren en Innoveren (MLI)
deeltijd

Marnix Academie Utrecht

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-master Leren en Innoveren (MLI)
deeltijd

Marnix Academie Utrecht

CROHO nr. 44135

Hobéon Certificering BV

Datum

19 februari 2013

Auditteam

Drs. R.B. van der Herberg, voorzitter

Prof. Dr. P.J. den Brok

Prof. Dr. P.W.M. Mahieu

W.J.J. van Brecht

M. Veerman, MA

Secretaris

H.R. van der Made

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	CONTEXT VAN DE BEOORDELING	9
4.	OORDELEN PER STANDAARD	11
4.1.	Beoogde eindkwalificaties	11
4.2.	Programma	14
4.3.	Personeel	29
4.4.	Voorzieningen	34
4.5.	Kwaliteitszorg	38
4.6.	Toetsing en <i>gerealiseerde</i> eindkwalificaties	45
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	51
6.	AANBEVELINGEN	53
BIJLAGE I	Scoretabel	55
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	57
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	59
BIJLAGE IV	Locatiebezoek	61
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	63
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	65

1. BASISGEGEVENS

De opleiding heeft in de vorm van een Addendum bij dit rapport een overzicht van de basisgegevens geleverd, conform de daartoe door de NVAO uitgebracht richtlijnen in het document Basisgegevens opleidingsbeoordelingen – Indicatoren en definities, 11 september 2012.

2. SAMENVATTING

De hbo-masteropleiding Leren en Innoveren (MLI) van de Marnix Academie is een programma dat getalenteerde leraren wil opleiden tot *'teacher-leaders'*. Een leraar die een voortrekkersrol vervult in onderwijsvernieuwing en -verbetering, die zijn collega's hierin begeleidt en het management adviseert.

1. Beoogde eindkwalificaties

De zeven eindkwalificaties van de opleiding bevatten een verdieping op de SBL-competenties. Daarin onderscheidt het masterniveau zich van dat van de bachelor. De eindkwalificaties van alle MLI-opleidingen zijn onderwerp van bespreking in het landelijke MLI-overleg en gevalideerd door de eigen Veld Advies Raad van de opleiding.

Karakteristiek voor het programma is, dat (i) de student al voorafgaand aan zijn masterstudie met een *position paper* zijn school-ontwikkelingsvraag definieert en (ii) de condities waarbinnen deze school-ontwikkelingsvraag kan worden onderzocht in een tripartiete overeenkomst tussen student, opleiding en werkgever worden vastgelegd en (iii) het onderzoek en de daaruit voortkomende innovatie(s) worden uitgevoerd in collectief verband met collega-studenten via het zogenaamde Collectief Praktijk Onderzoek (CPO).

Het panel beoordeelt de beoogde eindkwalificaties van de opleiding positief, maar vindt wel dat de profilering van de opleiding, als verdiepende studie voor de 'teacher-leader' nog aan kracht kan winnen door een nadere explicitering van het begrip 'teacher leader' en een sterkere *evidence-based* fundering.

In een hbo-masteropleiding is de onderzoekscomponent – vanuit de aard van de opleiding – praktijkgericht. In het verlengde daarvan is het – en daarin staat de opleiding in Nederland niet op zichzelf – de vraag in welke onderzoekstraditie de opleiding wil staan. Het panel bemerkte tijdens de audit tussen de verschillende gesprekspartners een grote bandbreedte in opvattingen op dit punt. Het panel vindt het de moeite waard om deze opvattingen wat dichter bij elkaar te brengen.

Ook de internationale oriëntatie binnen het profiel verdient, naar het oordeel van het panel, aandacht.

Over het geheel genomen kent het panel aan de beoogde eindkwalificaties het oordeel 'voldoende' toe.

2. Programma

De opleiding wordt uitgevoerd binnen een goed gefaseerd programma met vijf te onderscheiden perioden en drie leerlijnen.

De aansturing van de MLI gebeurt door het Interactum-samenwerkingsverband van mono-sectorale hbo-instellingen voor Lerarenopleiding basisonderwijs. Ook kenmerkt de opleiding zich door de betrokkenheid van een relatief grote diversiteit aan parttime expertdocenten. Dit stelt eisen aan het opleidingsmanagement. De opleiding heeft dan ook op alle niveaus mechanismen in werking voor een goede programmatische afstemming, die zich voor de studenten vertaalt in een gedegen, inhoudelijk samenhangend en studeerbaar programma, dat alle eindkwalificaties afdekt.

Om te kunnen instromen, moet de student tenminste een hbo-bacheloropleiding en twee jaar werkervaring hebben. Daarbij streeft de opleiding bewust naar een gemengde populatie uit het po, mbo en hbo. Dit wordt door de studenten en de docenten als een verrijking ervaren. Qua onderzoeksvaardigheden zijn de verschillen tussen studenten groot: zij die al lang geleden hun hbo-bacheloropleiding behaalden of afkomstig zijn uit po of mbo, hebben er nauwelijks ervaring mee, terwijl recente studenten, met name die actief zijn in een hbo-context, er meer bedreven in zijn en soms zelf hbo-bachelorstudenten bij hun afstuderen begeleiden. De opleiding onderkent de verschillen, maar zou naar het oordeel van het panel moeten onderzoeken of deze in de eerste fase van de opleiding sneller kunnen worden overbrugd, bijvoorbeeld door hiervoor de leerkringen te benutten.

Een aanzienlijk deel van de opleiding besteedt de student aan zijn school-ontwikkelingsvraag. Dit vindt het panel op zichzelf een sterk punt, met name door de directe betrokkenheid van het werkveld en de individuele diepgang die de student in de opleiding hiermee kan bereiken. Echter, zo vindt het panel, impliceert deze opzet ook risico's: door de student zich tot wel voor de helft van de opleiding te laten richten op een praktijkprobleem uit de eigen context, worden de mogelijkheden voor horizonverruiming verkleind. De borging van een theoretisch kader van voldoende breedte is geboden.

Dat de opleiding een sterk ontwikkeld alumninetwerk (Netwerk Onderzoekende Leraren) onderhoudt, met een directe betrokkenheid van de opleidingsdocenten en het programmamanagement, waarin nieuwe ontwikkelingsvragen worden besproken en onderzocht, vindt het panel daarentegen van een bijzondere kwaliteit. Hierdoor wordt de MLI als het ware informeel gecontinueerd, en wordt de scope van de student verder verbreed. De alumni die het panel sprak, waren er dan ook zeer enthousiast over.

In aansluiting op de door de student ingebrachte school-ontwikkelingsvraag legt de opleiding in haar programma een zwaar accent op het doen van onderzoek als middel tot innoveren. De onderzoekslijn in het programma vindt het panel dan ook stevig geborgd. In de audit is het panel in verschillende gesprekken op zoek geweest naar het evenwicht tussen de onderzoekscomponent en de dimensie 'leren en innoveren'. Immers, de afgestudeerde MLI'er wordt in staat geacht leiding te geven aan ingewikkelde transitieprocessen, die speciale vaardigheden vereisen. Het panel kan zich voorstellen dat in de opleiding meer accent gelegd wordt, bijvoorbeeld door middel van rollenspellen, op de benodigde vaardigheidscomponenten om innovatieprocessen te kunnen initiëren, sturen en begeleiden.

Ook een sterkere gerichtheid op het gebruik van internationale literatuur over leren en innoveren, het uitdagen van studenten de internationaal beschikbare literatuur in hun *literature search* ook daadwerkelijk te consulteren en in hun werkstukken te verwerken, alsook het leveren van een Engelstalige samenvatting ter disseminatie van de door de student opgeleverde onderzoeksresultaten, vindt het panel in het kader van een masteropleiding zeer aan te bevelen. Ten aanzien van internationalisering acht het panel een juiste maatvoering van belang: eerder valt te denken aan het uitvoeren van vergelijkend onderzoek of het raadplegen van databanken en bronnen via het internet of het inzetten van moderne media zoals Skype, videoconferenties en videocolleges, dan het organiseren van studiereizen, die vaak voor deeltijdstudenten moeilijk zijn in te passen.

Op grond van deze bevindingen beoordeelt het panel binnen het onderwerp Programma de standaarden 2 en 3 als 'voldoende', de standaarden 4, 5 en 6 als 'goed' en standaard 7 als 'voldaan'.

3. Personeel

Studenten, zowel tijdens de audit als in de lesbezoeken, tonen zich in de volle breedte niet alleen lovend over de inhoud van het programma, maar ook over de kwaliteit van de docenten. Dit compliment geldt zowel de vaste staf als de gastdocenten. Het panel deelt deze mening en is onder de indruk van de expertise die de opleiding aan zich heeft weten te binden. Zowel de kwaliteit als de kwantiteit van het docentenkorps vindt het panel ruim voldoende om het programma verantwoord uit te voeren.

Gelijktijdig vraagt het panel aandacht voor de complexe rol die de tutores in het didactisch model vervullen: zij dragen een sterke verantwoordelijkheid voor de integratie van de drie leerlijnen in het programma en de begeleiding van het door de studenten uit te voeren praktijkonderzoek. Dat vraagt een bijzondere geëquipeerdheid. Uit de audit bleek dat studenten bij de verschillende tutores een wisselende aanpak van en opvatting over hun taken signaleerden. Een sterkere sturing op een meer eenduidige rolopvatting van tutores, maar wel met behoud van de bij een master passende idiosyncrasie, vindt het panel aan te bevelen.

Het panel beoordeelt binnen het onderwerp Personeel de standaard 8 als 'voldoende' en de standaarden 9 en 10 als 'goed'.

4. Voorzieningen

Het voorzieningenniveau in de Marnix Academie is sober en doelmatig. Er is een goed werkend draadloos netwerk en er zijn voldoende werkplekken en computers. Ook de werkruimten ogen prettig en beantwoorden aan wat het didactisch concept van de opleiding verlangt, namelijk dat zowel hoorcolleges in grotere ruimten als workshops in kleinere ruimten kunnen worden gehouden.

Het panel is positief over de stap van de Marnix Academie om per 1 januari 2013 de mediatheek grondig te vernieuwen, waarbij er ook nadrukkelijk aandacht is voor de toegang tot (internationale) elektronische databanken en de beschikbaarheid van meer Engelstalige vakliteratuur ten behoeve van de masteropleidingen.

Het panel beoordeelt binnen het onderwerp Voorzieningen standaard 11 als 'voldoende' en standaard 12 als 'goed'.

5. Kwaliteitszorg

De opleiding heeft een robuuste kwaliteitszorgcyclus, waarin vrijwel alle betrokkenen over de kwaliteit van de opleiding worden bevraagd en de uitkomsten van evaluaties door de opleiding worden geanalyseerd en – waar nodig – omgezet in verbeteracties. De examencommissie valt nu nog buiten de formele PDCA-cyclus, maar zal na wijziging van haar samenstelling daarin worden opgenomen. De door de opleiding in haar Kritische Reflectie beschreven verbeterpunten vond het panel volledig consistent met de uitkomsten van evaluaties en de tijdens de audit door alle gesprekspartners geplaatste kanttekeningen.

Voor wat betreft de dagelijkse kwaliteit in de opleiding stelt het panel vast dat de opleiding in de afgelopen jaren veel heeft verbeterd. De doorgaans kritische deeltijdstudenten maken echter nog wel opmerkingen over het functioneren van de administratie en de tijdige verstrekking van informatie. De opleiding toont zich hierover zelf ook kritisch en heeft daartoe inmiddels verdere verbetermaatregelen genomen.

Het panel beoordeelt binnen het onderwerp Kwaliteitszorg de standaarden 13 en 14 als 'goed' en standaard 15 als 'voldoende'.

6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding heeft haar systeem van beoordelen en toetsen helder beschreven in een Toetsplan. Er is sprake van een goede balans tussen formatieve en summatieve toetsing en veel aandacht voor de ontwikkelingsgerichtheid van de toetsing. In een bijlage bij het Toetsplan geeft de opleiding een toetsoverzicht, met toetsvormen, het aantal toe te kennen EC, de wijze van beoordelen, de cesuur en de inlever- en beoordelingstermijnen. Validering van toetsen gebeurt met de juiste instrumenten en er is aandacht voor aspecten die de betrouwbaarheid van toetsen bepalen.

De MLI van de Marnix Academie is een kleinschalige opleiding waarin veel actoren meerdere rollen vervullen. De examencommissie die het panel tijdens de audit sprak, heeft zelf vastgesteld dat deze dubbelrollen voor haar onafhankelijk functioneren in het kader van de WHW niet bevorderlijk zijn. Vanaf januari 2013 wordt de examencommissie, blijkens het Plan van Aanpak dat het panel heeft ingezien, dan ook opnieuw ingericht en functioneert zij voor de beide masteropleidingen die de Marnix Academie verzorgt. Door de samenstelling van de commissie, waarbij de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden helder zijn gedefinieerd en waarin is voorzien in een onafhankelijk voorzitter en een tweetal externe leden, komt de 'waakhond voor het eindniveau' meer op afstand te staan van de onderwijsgeevenden en de examinatoren. Het panel is hier positief over.

De panelleden zijn positief over het in de afstudeerwerkstukken getoonde masterniveau. Dat geldt evenzeer de transparantie in de beoordeling. Het panel plaatst wel kanttekeningen bij de nogal formalistisch getinte beoordelingssystematiek, hetgeen door de opleiding ook wordt onderkend en inhoudelijk bediscussieerd.

Voorts merkt het panel op dat een duidelijke verbetering zichtbaar is tussen de eindwerken van het eerste cohort afgestudeerden (2009) en de tweede groep (2010), en dat het een goede keus is van de opleiding om zowel het onderzoek als de zelfreflectie op de eigen ontwikkeling van de student te beoordelen.

In algemene zin vindt het panel dat een risico is gelegen in het behalen van één van de kernindicatoren van de hbo-master, namelijk het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van de professie. Het is de vraag of met het antwoord op een eigen, lokale school-ontwikkelvraag hieraan voldoende wordt bijgedragen. Hoewel het panel alle beoordeelde eindwerkstukken zowel onderzoeks-methodologisch als inhoudelijk aan de maat vond, is het panel van mening dat de onderzoeksresultaten voor een hbo-master het eigen 'verlegenheidsniveau' duidelijk mogen overstijgen en dat de opleiding moet streven naar een hoger generaliseerbaarheidsgehalte van de onderzoekopbrengsten.

Het panel beoordeelt het onderwerp 'Toetsing en Gerealiseerde Eindkwalificaties' dan ook als 'voldoende'.

Algemene conclusie:

Het panel maakt de volgende afwegingen bij zijn oordeel over de opleiding als geheel:

- (i) de MLI van de Marnix Academie hanteert een door het werkveld gevalideerd profiel, dat nog verder kan worden aangescherpt ten aanzien van de karakteristieken van de teacher-leader, de internationale oriëntatie en de visie op onderzoek en innoveren;
- (ii) de opleiding hanteert een samenhangend curriculum, dat als geheel toewerkt naar alle eindkwalificaties; het heeft drie herkenbare leerlijnen, die in leerkringen tot integratie worden gebracht. Er is sprake van een reële studiebelasting. Onderzoek is op krachtige wijze in het programma opgenomen, de internationale dimensie en de vaardighedencomponent op het gebied van leren en innoveren verdienen aandacht;
- (iii) zowel de kwaliteit als de kwantiteit van de docenten is ruimschoots voldoende om het programma uit te voeren. Bijzondere aandacht vraagt nog de afstemming tussen de opleiding en de tutoeren over een meer eenduidige rolopvatting;

(iv) op het gebied van de voorzieningen heeft de opleiding de eigen tekortkomingen in met name de mediatheek, de ELO en de informatievoorziening helder in beeld en een aantal maatregelen genomen die al op korte termijn resultaat zullen opleveren, of dit al doen;

(v) de Marnix Academie heeft, ook voor de MLI, een functionerend kwaliteitszorgsysteem, wat ondermeer blijkt uit het feit dat studenten tussen de verschillende jaren concrete verbeteringen benoemen;

(vi) de opleiding hanteert een transparant en goed uitgewerkt systeem van toetsen en beoordelen. Aandacht verdient de verhouding tussen de inhoudelijke en de meer formalistische beoordelingscriteria, waarvoor de opleiding, i.c. de examencommissie, oog heeft. De opzet voor de nieuwe gemeenschappelijke examencommissie voor de masters MLI en MLE voldoet volledig aan de vereisten van de WHW. Het eindniveau dat de opleiding aflevert, is voor een masterprogramma zeker aan de maat, maar vergt nog een versterking van de *masteroriëntatie*.

Met name de aanscherping van het profiel, de gerichtheid op de ontwikkeling van de professie en een versterking van de internationale focus en *mind set* kunnen de opleiding op een (nog) hoger plan brengen.

Op grond van de beslisregels die de NVAO stelt, komt het panel nu voor de opleiding als geheel tot het oordeel '*voldoende*'.

19 februari 2013

Drs. R.B. van der Herberg,
voorzitter

H.R. van der Made,
secretaris

3. CONTEXT VAN DE BEOORDELING

Karakteristiek van de opleiding

De MLI van de Marnix Academie is een hbo-masterprogramma dat getalenteerde leraren wil opleiden tot *'teacher-leaders'*. Een leraar die een voortrekkersrol vervult in onderwijsvernieuwing en –verbetering, die zijn collega's hierin begeleidt en het management adviseert. De Masteropleiding wordt door de Marnix Academie uitgevoerd vanuit Interactum, een samenwerkingsverband van vijf mono-sectorale hbo-instellingen voor Lerarenopleiding basisonderwijs. Op eenzelfde wijze, maar in samenwerking met andere partners (Penta Nova en Windesheim) verzorgt de Marnix Academie ook masterprogramma's in *Educational Leadership* en *Special Educational Needs*.

De opleiding wordt sinds 2009 als tweejarige deeltijdopleiding aangeboden. Door een uitgestelde start na de accreditatie in 2008 is de huidige her-accreditatie in feite een *mid-term review*. De opleiding heeft derhalve voorafgaand aan de audit aan het panel gemeld dat hierdoor nog niet alle verbeteringen op elk niveau volledig zijn geïmplementeerd.

De opleiding heeft het panel tevoren voorzien van een heldere- en ook voldoende kritisch geschreven – reflectiedocument met onderliggende bronnen. Op grond hiervan kon het panel zich voorafgaand aan de audit een goed beeld van alle opleidingsaspecten vormen en de locatieaudit gedegen voorbereiden. Het panel vond het sterk dat de opleiding de zestien beoordelingsstandaarden uit het NVAO-kader zelf had voorzien van een aantal kwaliteitsindicatoren. Het panel heeft deze eveneens benut voor zijn beoordeling van de opleiding op de verschillende standaarden.

Voorts zij opgemerkt dat het panel zowel de Kritische Reflectie als de gesprekken met de diverse panels vond getuigen van de door de opleiding – vanuit haar eigen pedagogisch-didactische visie – expliciet beleden ontwikkelingsgerichte en open houding. Dit heeft ervoor gezorgd dat de verbeterpunten na afloop van de audit helder op tafel lagen en goed bespreekbaar waren.

Relevante wijzigingen in de opleiding sinds toetreding tot het stelsel

In de eerste twee jaar van het bestaan van de nieuw ontwikkelde Master Leren en Innoveren is een aantal verbeterpunten doorgevoerd. Grondslag voor deze verbeteringen vormden de student- en docentevaluaties, opmerkingen van de opleidingscommissie en aanwijzingen van de Wetenschappelijke Adviesraad van de opleiding. De doorgevoerde wijzigingen worden in dit rapport besproken onder Standaard 14.

Paneladvies Aanvraag Toets Nieuwe Opleiding

Het panel dat op 14 februari 2008 aan de NVAO advies uitbracht over de aanvraag Toets Nieuwe Opleiding van de Master Leren en Innoveren, plaatste in de motivering van het advies de volgende kanttekeningen:

- (i) Het vindt *'...de masteropleiding van de Marnix Academie vooral bedoeld voor onderwijsgevenden uit het primair onderwijs...'* *'Een beperkte 'belendende' doelgroep uit het BVE en VMBO valt daaraan eventueel toe te voegen.'*
- (ii) Het panel vraagt zich af of de beoogde fasegewijze diepgang niet ook kan worden bereikt met één tot twee onderzoeksvragen in plaats van een opeenvolging van vijf onderzoeksvragen, hetgeen door de NVAO als aanbeveling aan de opleiding werd meegegeven.
- (iii) En het panel constateert ook dat een versnippering van opleidingsonderdelen gemakkelijk kan optreden omdat de docenten door de verschillende samenwerkingsverbanden uit diverse zettingen afkomstig zijn. *'Teambijeenkomsten, onderlinge verbondenheid van de 'club' en één en dezelfde zienswijze als het gaat om inhoud en wijze van werken binnen de opleiding, garanderen het tegengaan van versnippering,'* zo stelt het panel.

Het panel heeft de kanttekeningen van de auditcommissie uit 2008 in de onderhavige audit betrokken en refereert er in dit rapport aan, waar nodig.

4. OORDELEN PER STANDAARD

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

MLI-profiel

De Master Leren en Innoveren leidt studenten op tot *teacher leader*. De opleiding definieert *teacher leader* als een docent die onderzoek initieert en uitvoert, gebaseerd op een vraag uit de praktijk, met als doel ontwikkelde kennis en inzichten in de praktijk te integreren. Hij begeleidt zijn collega's bij het implementeren van vernieuwingen in het onderwijs. Het door de *teacher leader* verrichte onderzoek, de implementatie en de resultaten ervan beogen een verdieping te bewerkstelligen van de beroepsuitoefening. Het panel is van oordeel dat het begrip 'teacher leader' door de opleiding nog steviger kan worden geconcretiseerd. Het panel geeft de opleiding daarbij ook in overweging de MLI nog sterker te profileren naar het eigen beeld, met andere woorden, een antwoord te geven op de vraag welk type MLI'er de Marnix Academie opleidt. Dit verlangt naar het oordeel van het panel ook een specifiekere inkleuring van de zeven eindkwalificaties van de opleiding en een sterkere *evidence-based* fundering, bij voorkeur geschraagd door internationale literatuur.

Daarbij is het panel ook van oordeel dat de opleiding haar visie op onderzoek en innoveren nader dient te expliciteren. In het verlengde daarvan is – en daarin staat de opleiding in Nederland niet op zichzelf – ook een discussie nodig over de vraag in welke onderzoekstraditie de opleiding eigenlijk staat.

Zeven eindkwalificaties

De opleiding heeft voor haar opleidingsprogramma zeven eindkwalificaties in de vorm van kerncompetenties beschreven. Deze dient de student aan het einde van de opleiding te beheersen:

1. initieert onderwijsontwikkeling op basis van inhoudelijk gezag (zowel in het eigen primair proces als bij collega's en op schoolniveau) en begeleidt collega's daarin;
2. initieert de ontwikkeling van de professionele identiteit voor zichzelf, voor collega's en op schoolniveau;
3. werkt op een transparante en systematische wijze aan onderwijsontwikkelingsprojecten (resultaatgericht, lange en korte termijn verbindend);
4. ontwikkelt zijn referentiekader op blijvende wijze, onder andere door het onderhouden en zoeken van netwerken, het bijwonen van conferenties en het bestuderen van literatuur;
5. draagt bij aan de ontwikkeling van de *Body of Knowledge* van de beroepsgroep (bijvoorbeeld door publicaties, door het geven van workshops of door colleges);
6. heeft een onderzoekende houding, waarin integratie van kennis binnen specifieke contexten tot nieuwe vragen leidt;
7. verantwoordt zijn handelen, zowel qua resultaten, methodisch, inhoudelijk als procesmatig, en communiceert daarover met relevante doelgroepen van binnen en buiten de eigen schoolorganisatie.

SBL-competenties en Dublin descriptoren

De zeven eindkwalificaties heeft de opleiding gebaseerd op de zeven bekwaamheidseisen voor leraren (SBL) en afgestemd op de Dublin-descriptoren voor master-opleidingen. Deze koppeling heeft de opleiding aan het panel in een document inzichtelijk en aannemelijk gemaakt.

Generieke HBO-masterkwalificaties

Een andere referentie voor de formulering van de eindkwalificaties vormt het document van de HBO-raad uit maart 2012, waarin de standaardkwalificaties van HBO-masteropleidingen als volgt staan omschreven: (i) een gedegen praktijktheoretische verdieping en/of -verbreding te verkrijgen; (ii) praktijkgericht onderzoek te kunnen (mede) opzetten, uitvoeren en evalueren om aldus bij te kunnen dragen aan de innovatie van het eigen werk en van de eigen professie; (iii) zijn professioneel vakmanschap op een hoger niveau te brengen.

Het panel stelt vast dat de eindkwalificaties van de opleiding MLI de student inderdaad in staat stellen de generieke HBO-masterkwalificaties te bereiken. In dat verband blijkt ook uit de evaluatieresultaten dat studenten en alumni aangeven dat zij door het volgen van de MLI de juiste kwaliteiten hebben ontwikkeld om een veranderings- en innovatieproces in de eigen school te starten en te begeleiden. Uitspraken van studenten tijdens de audit nuanceren echter deze uitkomst: 'De opleiding is sterk voor wat betreft het doen van onderzoek, maar minder in het trainen van begeleidingsvaardigheden,' stellen enkele studenten met wie het panel tijdens de audit sprak, 'Onderwijsvernieuwingen roepen altijd weerstand op en in hoe daarmee om te gaan zou de opleiding je nog wat beter kunnen coachen.'

Het panel vindt dat dit aspect in het opleidingsprogramma inderdaad wat sterker zou moeten worden aangezet, ondermeer door bij het ondertekenen van de tripartiete overeenkomst en het bespreken van het *position paper* ook een risicoanalyse te maken van eventueel te verwachten weerstanden (zie 'Aanbevelingen').

De opleiding heeft ook de schoolleiders van alumni bevraagd over hun tevredenheid ten aanzien van de door hen behaalde eindkwalificaties. Uit deze enquête blijkt dat werkgevers vinden dat hun werknemers in voldoende mate kwaliteiten hebben ontwikkeld om een veranderings- en innovatieproces in de school te starten, te begeleiden en te onderzoeken.

De opleiding vindt dat nu de set eindkwalificaties gedurende drie jaar als bakens voor de opleiding hebben gefungeerd, de tijd rijp is om deze nader te beschouwen in vergelijking met andere soortgelijke opleidingen, zowel in internationaal als nationaal perspectief. De opleiding zegt daarbij te twijfelen aan de relevantie van de eindkwalificatie (5) 'De master-leraar draagt bij aan de ontwikkeling van de 'Body of Knowledge'. Dit dilemma zal, zo stelt de opleiding, in de heroverweging van haar eindkwalificaties expliciet meegenomen worden. Het panel begrijpt dat deze eindkwalificatie een enorme uitdaging impliceert, maar merkt in dit verband op dat enige vorm van kennisontwikkeling ten behoeve van het vakgebied – in tegenstelling tot een hbo-bachelor – terdege tot het domein van de hbo-master opgeleide behoort.

De opleiding geeft aan dat bij de herziening van de eindkwalificaties begrijpelijkerwijs ook de mogelijke consequenties van de herijking van de set bekwaamheidseisen door de Onderwijscoöperatie (april 2012) een rol zal spelen.

(Inter)nationale benchmark

Drie jaar geleden zijn bij de ontwikkeling van de MLI de eindkwalificaties vergeleken met die van soortgelijke opleidingen in het buitenland. Op dat moment werden de masteropleidingen Leren en Innoveren nog niet in Nederland aangeboden. Inmiddels zijn deze opleidingen er wel en zijn de eindkwalificaties van de masteropleidingen Leren en Innoveren onderwerp van gesprek in het landelijk overleg MLI-opleidingen, waarvan de opleiding tijdens de audit verslagen ter inzage had liggen. Hieruit blijkt dat zij voluit participeert in het discours over richting en inhoud van de MLI-opleidingen.

Ook heeft er sindsdien een *peer review* plaatsgevonden met collega-hogeschool Edith Stein, waaruit ondermeer blijkt dat de opleiding de recent doorgevoerde wijzigingen (zie ook Standaard 14) aan de peer reviewers ter beoordeling heeft voorgelegd.

Weging en Oordeel

De eindkwalificaties van de MLI van de Marnix Academie zijn dekkend voor de Dublin-descriptoren voor masters, bieden daarmee een verdieping op de hbo-bachelor lerarenopleiding en sluiten goed aan op het landelijke beroepsprofiel SBL. Het panel vindt dat bij de voorgenomen verbeterslag in de tamelijk generiek geformuleerde eindkwalificaties nog een nadere explicitering van de 'teacher leader' moet worden opgenomen. De onderzoekoriëntatie van de hbo-master ziet het panel goed terug in de eindkwalificaties (met name in 6 en 7); een nadere verheldering van de onderzoekstraditie waarin de opleiding staat, is nog gewenst.

De voor een masteropleiding zo kenmerkende internationale focus ontbreekt nog. Ook dit aspect verdient, naar het oordeel van het panel, de aandacht bij de voorgenomen herziening van de opleidingsdoelstellingen.

Het panel beoordeelt op grond van deze bevindingen de Beoogde Eindkwalificaties van de opleiding als 'voldoende'.

4.2. Programma

Standaard 2: De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Toelichting NVAO: Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied.

Bevindingen

Het panel heeft op grond van een analyse van het programma kunnen vaststellen dat het ontwikkelen van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek naar situaties binnen de eigen beroepspraktijk, de kern vormt van deze masteropleiding.

Tripartiete overeenkomst

Bij de start van het programma wordt een tripartiete overeenkomst tussen de student, de werkgever en de opleiding gesloten, waarvan het panel er tijdens de audit een aantal heeft ingezien. In de overeenkomst wordt een school-ontwikkelingsvraag geformuleerd die richting geeft aan de studie van de student. De school-ontwikkelingsvraag is een vraag waarop de school een antwoord wil en die een actueel onderwerp uit het beroepenveld betreft. Voorbeelden van school-ontwikkelingsvragen van MLI studenten zijn: (i) Op welke wijze maak je van een basisschool een professionele leergemeenschap?, (ii) Hoe vergroot de docent/de school de leerling betrokkenheid op het eigen leerproces? En (iii) Op welke wijze beïnvloedt leerkrachtgedrag het leerproces bij leerlingen? Het panel vindt dit relevante vraagstellingen voor een MLI.

Tijdens de document review constateerde het panel een grote bandbreedte tussen de verschillende tripartiete overeenkomsten en de bijlagen (kenmerken werkplekleeromgeving, *position paper*). Sommige waren zeer summier, andere uitgebreid uitgewerkt. Op enkele ontbraken handtekeningen. Het panel vindt dat de opleiding op de kwaliteit van de tripartiete overeenkomsten nog wat strakker zou moeten sturen. Dit document vormt immers een belangrijke grondslag voor het opleidingstraject.

In dit kader merkt het panel eveneens op dat het *position paper* als zodanig ook nog een steviger, meer sturende, rol in de opleiding zou kunnen hebben (zie ook Standaard 1 en 'Aanbevelingen'). Het panel denkt daarbij bijvoorbeeld aan een differentiatie in leerkringen op basis van overeenkomstige *position papers*.

Door de tripartiete overeenkomst tussen werkgever, opleiding en student zijn er drie contactmomenten met de beroepspraktijk in de structuur van de opleiding opgenomen: (i) bij de start van de opleiding, als de overeenkomst wordt opgesteld, (ii) bij het herijken van de overeenkomst (na periode 2) en (iii) aan het eind van de opleiding, waar de overeenkomst wordt geëvalueerd. Ook worden zowel in het eerste studiejaar als in het tweede studiejaar alle leidinggevendenden van de studenten uitgenodigd om ervaringen uit te wisselen over de opbrengsten van de opleiding binnen de eigen school en om kennis te nemen van onderzoeken en onderwerpen die binnen de scholen van collega-studenten aan bod zijn gekomen.

Heterogene groepen

Aangezien elke student zijn eigen werksituatie, interessegebied en school-ontwikkelingsvraag heeft, komen studenten door de onderlinge uitwisseling en samenwerking in aanraking met veel facetten van de beroepspraktijk en uiteenlopende inhoudelijke onderwerpen.

De studenten met wie het panel tijdens de audit sprak, geven aan dat de heterogene samenstelling van de leerkringen (leraren uit PO, VO, MBO en HBO samen in zo'n tutorgroep) bijdraagt aan het verbreden van de kennis van en visie op onderwijs.

Bij aanvang van de opleiding in 2009 luidde het paneladvies de opleiding voornamelijk te beperken tot leraren primair onderwijs (zie hoofdstuk 3). Deze groep vormt ten tijde van de audit inderdaad het grootste deel van de studentenpopulatie, maar niet uitsluitend. De input vanuit de verschillende onderwijssoorten wordt door studenten en docenten ervaren als belangrijke meerwaarde. Met name in de heterogene leerkringen blijkt dat studenten, door de blik op andere onderwijssoorten te richten, hun eigen onderwijs en de mogelijkheden tot verandering anders gaan zien. Dit geldt zowel voor studenten van PO, VO en MBO-origine als voor studenten met een HBO-achtergrond. HBO-leraren geven in de alumni-enquête aan, dat de opleiding ook voor hen actueel en relevant is; een oordeel dat door huidige studenten met eenzelfde achtergrond tijdens de audit wordt bevestigd.

Uit de auditgesprekken is het panel gebleken dat er grote verschillen bestaan tussen de onderzoeksvaardigheden van de diverse studentgroepen: sommigen hebben nog nauwelijks ervaring opgedaan met onderzoek, anderen begeleiden zelf (hbo-)studenten bij het doen van onderzoek. Verschillende studenten geven tijdens de audit aan extra ondersteuning te willen bij het uitvoeren van hun onderzoek. 'Dit is ook sterk afhankelijk van de tutor die je hebt,' zegt één van hen, 'sommigen helpen je stap-voor-stap het onderzoek uit te voeren, anderen meer op hoofdlijnen.' Ook het schrijven van een onderzoeksrapport is voor veel studenten een forse uitdaging. Het panel vindt dit een aandachtspunt, vooral waar het de synchronisatie in de begeleiding tussen de verschillende tutores betreft.

Verschillende veranderculturen

De opleiding heeft vastgesteld dat de cultuur ten aanzien van onderzoekmatig innoveren op de diverse scholen erg verschillend is. Om die reden zijn het afgelopen jaar de contacten met de scholen waar de studenten werkzaam zijn, geïntensiveerd door leidinggevenden vaker op de opleiding uit te nodigen. Daarbij worden de schoolleiders gezamenlijk met de studenten uitgenodigd na te denken over de volgende stappen in een onderzoekmatig innovatieproces.

In dat verband memoreert een student tijdens de audit een dergelijke bijeenkomst met studenten en hun werkgevers. 'Dit zorgt voor een goede afstemming,' vindt ze. 'Een duidelijke verbetering ten opzichte van het vorige jaar, toen dit nog niet gebeurde,' vullen tweedejaarsstudenten haar aan.

Ook worden de masterstudenten in dit kader gestimuleerd om gedurende de opleiding regelmatig een presentatie over de voortgang van hun onderzoeken te geven aan hun collega's om de meerwaarde van onderzoekmatig innoveren binnen de scholen te benadrukken en te adstrueren. Het panel vindt dit een goede benadering van de opleiding, als middel om hun studenten te ondersteunen bij het succesvol uitvoeren van de onderzoeksopdracht in het werkveld.

Expertdocenten

De opleiding werkt met expertdocenten, die de ontwikkelingen op hun vakgebied doorgeven aan de studenten. Het panel heeft als onderdeel van de audit de CV's van de door de opleiding ingezette expertdocenten ingezien en vastgesteld dat hun achtergrond en expertise goed aansluiten bij de inhoud van de opleiding. Zo verzorgt bijvoorbeeld Prof. Dr. G. Kelchtermans een college op het gebied van de Narratief Biografische benadering van de professionele identiteit en dr. Q Kools een college over kwantitatieve dataverwerking.

Het onderwijs wordt overwegend verzorgd door docenten en lectoren die verbonden zijn (geweest) aan een lectoraat. Expertise uit het voormalige lectoraat Kantelende Kennis (Interactum), uit de huidige lectoraten Werkplekieren (De Kempel), Interculturaliteit en Kritisch Burgerschap (IPABO) en Dynamische identiteitsontwikkeling (Marnix Academie) is op deze manier beschikbaar voor de MLI-studenten.

Op het terrein van onderzoek en onderzoekmatig leren en innoveren adviseert de Wetenschappelijke Advies Raad (WAR) de opleiding. Deze Raad beoogt de visie op de ontwikkeling van vormen van praktijkonderzoek te borgen en te bewaken dat onderzoek systematisch, methodisch en praktijkrelevant is opgezet, zodat betrouwbare uitkomsten worden verkregen, die langs een valide en transparante werkwijze tot stand zijn gekomen.

Zo waren in de afgelopen jaren onderwerpen van gesprek in de WAR: (i) de positie en de waarde van het onderzoek naar de professionele identiteit van leraren, (ii) de wijze van rapporteren van het collectief praktijkonderzoek, (iii) het niveau van de eindwerkstukken, de beoordelingscriteria en (iii) de internationalisering binnen de opleiding. Deze gesprekken hebben geleid tot wezenlijke veranderingen in het curriculum. Zo is bijvoorbeeld na het eerste cohort de rapportage van het praktijkonderzoek centraal komen te staan en zijn de beoordelingscriteria aangescherpt.

De input vanuit het beroepenveld komt vanuit de Veldadviesraad, de VAR en met name uit de beroepspraktijk van de studenten. Uit verslagen van VAR-bijeenkomsten blijkt een grote betrokkenheid van het werkveld bij de inhoud van de opleiding. Inmiddels is er ook een alumninetwork van afgestudeerde studenten opgericht. Dit netwerk komt viermaal per jaar bijeen. Doelstellingen van het netwerk zijn elkaar en de opleiding te informeren over de ontwikkelingen binnen het beroepenveld en het doen van onderzoek. 'Een nuttig platform en netwerk voor uitwisseling,' stelt één van de aanwezige alumni, 'en de Marnix Academie faciliteert onze activiteiten, ondermeer door actieve betrokkenheid van docenten, waardoor de opleiding voor ons een soort van vervolg krijgt.' Het panel vindt dit een sterk punt.

Literatuur

Voor het internationale perspectief is bij de opzet van de opleiding een verkennend literatuuronderzoek gedaan naar het begrip '*teacher leader*' en hoe dit begrip aansluit bij de opleiding. Dit onderzoek heeft geleid tot het gebruik van internationale literatuur in de opleiding. Ook is de literatuurlijst op advies van de WAR aangepast, om ervoor te zorgen dat de studenten worden geconfronteerd met tegengestelde opvattingen. Het panel heeft de literatuurlijsten van beide studiejaren bestudeerd en vastgesteld dat de literatuurlijst in beperkte mate niet-Nederlandstalige literatuur bevat.

De door de opleiding ingezette literatuur is weliswaar relevant voor het vakgebied en reflecteert het masterniveau, maar zou – naar het oordeel van het panel – nog meer internationale, Engels- of Duitstalige, werken dienen te bevatten. Tijdens de audit is het panel gebleken dat de opleiding ook zelf vindt dat er op dit punt nog een slag gemaakt moet worden.

Ook vindt het panel dat de literatuurcomponent (zowel verplicht als verdiepend) met betrekking tot de rol van de MLI'er in transitieprocessen in het onderwijs (veranderkunde, systeemtheorie, groepsdynamica, communicatie) nog verder kan worden versterkt.

Onderzoeksvaardigheden

In aansluiting op de door de student ingebrachte school-ontwikkelingsvraag legt de opleiding in haar programma een zwaar accent op het doen van praktijkgericht onderzoek als middel tot innoveren. Qua oriëntatie van het programma vindt het panel dan ook dat met de in het curriculum opgenomen onderzoekslijn deze dimensie stevig geborgd is.

Internationale oriëntatie

De internationale oriëntatie van het programma beperkt zich tot nu toe vooral tot het gebruik van (een beperkte hoeveelheid) internationale literatuur. Ten tijde van de audit verkent de opleiding verdere mogelijkheden om internationalisering een duidelijke plaats te geven in het curriculum.

Daartoe bezochten enkele docenten in het najaar van 2012 de EAPRIL¹-conferentie in Finland om mogelijkheden voor buitenlandervaring te verkennen. Daarnaast heeft de opleiding de eerste contacten gelegd met Osfold University College te Halden in Noorwegen om tot samenwerking te komen: hierbij wordt gedacht aan een uitwisseling van docenten en studenten, maar ook aan een *joint degree*.

In het landelijk MLI-overleg waarin de Marnix Academie participeert, staat internationalisering regelmatig op de agenda. Dat heeft ertoe geleid dat MLI-studenten van de Marnix Academie de mogelijkheid wordt geboden te participeren in een door de Hogeschool Windesheim georganiseerde internationale studiereis.

Het panel apprecieert deze initiatieven, maar beveelt de opleiding aan vooral niet te 'groots' te denken. In dit kader vindt het panel het verstandiger meer aandacht te besteden aan Engels- of Duitstalige literatuur, opdrachten waarbij Engels- of Duitstalige literatuur een rol speelt of schrijfwerk in het Engels verricht moet worden (bijv. management summaries bij werkstukken), opdrachten met en via internet, en het via e-mail benaderen van internationale experts, etc. Daarbij zou het goed zijn als de infrastructuur en voorzieningen (zie ook Standaard 11) daarop worden aangepast, zoals de elektronische leeromgeving en de mediatheek.

Weging en Oordeel

Het panel vindt dat het programma een sterke wisselwerking laat zien tussen de opleiders en de praktijk. In dit verband vindt het panel een krachtig punt van de opleiding dat zij schoolleiders en de masterstudenten in toenemende mate gezamenlijk betreft in de innovatiestrategie.

Ook de onderlinge uitwisseling en samenwerking tussen studenten uit verschillende onderwijssoorten vindt het panel positief voor de praktijkoriëntatie van het programma. Dit vraagt van de opleiding wel aandacht voor het overbruggen van de grote verschillen in onderzoeksvaardigheden tussen de instromende studentgroepen.

De oriëntatie op wetenschappelijk onderzoek is binnen het programma stevig verankerd, de internationale dimensie verdient nadrukkelijk de aandacht. De opleiding is zich hiervan bewust en heeft daartoe een aantal acties uitgezet. Het panel vindt daarbij dat internationalisering vooral gezocht moet worden in de inhoudelijke oriëntatie van het programma en de studenten en – binnen een (deeltijd) masteropleiding – minder in het organiseren van buitenlandse reizen.

Op grond van deze bevindingen beoordeelt het panel Standaard 2, de oriëntatie van het programma, als 'voldoende'.

¹ European Association for Practitioner Research on Improving Learning.

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt de studenten de mogelijkheid de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Studenten volgen een samenhangend studieprogramma.

Bevindingen

Ter beoordeling van deze standaard heeft het panel met name het curriculum, c.q. het opleidingsplan van de opleiding bestudeerd en bij de studenten en docenten de feitelijke beleving van de programmatische samenhang geverifieerd.

Het tweejarige studieprogramma is verdeeld over vijf perioden: drie perioden in het eerste jaar en twee perioden in het tweede jaar. Het programma kent drie inhoudelijke lijnen: (i) de programmalijn, (ii) de onderzoekslijn en (iii) de zelfevaluatielijn.

In het eerste jaar staat in de programmalijn telkens een thema centraal: in periode 1 'leren en innoveren', in periode 2 'onderzoek als innovatiestrategie' en in periode 3 'de professionele identiteit'. In het tweede jaar worden de thema's geïntegreerd aangeboden.

De onderzoekslijn in het programma bestaat eruit dat aan elke periode een onderzoeksoopdracht is verbonden.

In de zelfevaluatielijn reflecteert de student op de te behalen competenties, aanvankelijk op een beperkt aantal en aan het einde van de derde periode en gedurende het gehele tweede studiejaar op alle eindcompetenties van de opleiding.

Een schematische weergave van de opbouw van het programma is opgenomen in de bijlage III bij dit rapport.

Relatie leerdoelen – beoogde eindkwalificaties

Bestudering van de leerdoelen van de afzonderlijke perioden leert dat deze direct zijn afgeleid van de beoogde eindkwalificaties van het programma. Zo is één van de leerdoelen van het eerste blok, dat de student zich oriënteert op externe bronnen. Dit leerdoel is duidelijk een afgeleide van de kerncompetentie '(4) *ontwikkelt zijn referentiekader op blijvende wijze* onder andere door het onderhouden en zoeken van netwerken, het bijwonen van conferenties en het bestuderen van literatuur'.

Het panel heeft vastgesteld dat de periodedoelen goed aangeven welke onderdelen de student per periode moet beheersen om uiteindelijk de MLI-kerncompetenties te verwerven. Ieder onderdeel/activiteit is verbonden met een periodedoel, c.q. periodedoelen en dus gerelateerd aan één van de kerncompetenties. Het panel vindt bovendien dat alle periodedoelen tezamen de set eindkwalificaties van de opleiding goed en volledig afdekken.

Inhoudelijke samenhang

Zoals hiervoor geschetst, is het programma over de twee jaar opgebouwd uit vijf perioden, waarin de complexiteit en reikwijdte in zelfreflectie, onderzoek en integratie van thema's in de loop van de opleiding toenemen.

Ook de eerder besproken drie leerlijnen, de programma-, onderzoek- en zelfevaluatielijn, bieden structuur en samenhang aan het programma. Bij het doorlopen van de opleiding staat bovendien de school-ontwikkelingsvraag van de student centraal en deze functioneert als verbindende factor tussen de drie programmalijnen, die ieder op zichzelf ook weer een logische opbouw hebben.

Zo begint de **programmalijs** het eerste jaar in de eerste periode met een algemene verkenning van het thema 'leren en innoveren'. In deze periode staat een brede theoretische verdieping centraal, waarbij aandacht wordt besteed aan thema's op het gebied van: kennistheorie, ontwikkelingspsychologie, leren en instructie, en collectief leren. Ook komen opvattingen over onderwijsinnovatie en onderzoek, methodologie en pedagogische theorieën aan de orde, evenals literatuur over de school en haar maatschappelijke context. In deze leerlijn verdiepen de studenten zich in onderwerpen die relevant zijn voor projecten in hun eigen schoolpraktijk. Het panel heeft de literatuurlijst van het programma bestudeerd en het oordeel hierover eerder vastgelegd onder standaard 2.

Vervolgens staat in periode twee 'onderzoek als leer- en innovatiestrategie' centraal. In deze periode onderzoekt de student de eigen context met het oog op het verbeteren/vernieuwen ervan: leren én innoveren.

In de derde periode beschouwt de student zijn eigen professionele identiteit en ontwikkelt hij inzicht in de eigen professionele identiteit. De daaraan gerelateerde opvattingen, overtuiging en waarden van de studenten staan in deze lijn centraal.

Deze drie elementen vormen de basis van de opleiding en worden in het tweede jaar geïntegreerd. De opleiding wil haar studenten op deze wijze stapsgewijs leren om onderwijsinnovatie te initiëren en collega's daarin te begeleiden (kerncompetentie 1). Ook ontwikkelen zij zo een referentiekader en een onderzoekende houding (kerncompetentie 4, respectievelijk 6) die verder worden ontwikkeld in de onderzoekslijn.

De **onderzoekslijn** kent een toenemende complexiteit. De masteropleiding beoogt bij de studenten kennisontwikkeling tot stand te brengen waarmee de (eigen) onderwijspraktijk wordt verbeterd of vernieuwd. Dit gebeurt door het opzetten van praktijkonderzoek, waarbij meerdere collega's vanuit de eigen school zijn betrokken in 'a learning community'. De studenten bekwamen zich er gedurende de opleiding in, om bestaande generieke kennis te betrekken op een vastgestelde onderzoeksvraag.

In de eerste periode starten studenten met een literatuuronderzoek ten behoeve van de school-ontwikkelingsvraag die aan het begin van de master in de tripartiete overeenkomst is geformuleerd. Het literatuuronderzoek levert de studenten inhoudelijke informatie op met betrekking tot het onderwerp van de school-ontwikkelingsvraag.

De uitkomsten van het literatuuronderzoek kunnen als theoretisch kader dienen voor het individueel actieonderzoek, dat de student vervolgens in de tweede periode uitvoert. Bij het individuele actieonderzoek staat de concrete praktijk van de student als professional centraal. De bedoeling is dat de studenten, door de eigen onderwijscontext in samenwerking met collega's systematisch en methodisch te onderzoeken, zicht krijgen op factoren die de beoogde verbetering in die onderwijspraktijk stimuleren of belemmeren.

In de derde periode verricht de student onderzoek naar de eigen professionele identiteit, zodat hij zicht ontwikkelt op waarden, kwaliteiten en inzichten die zijn handelen als professional bewust of onbewust beïnvloeden. Als de student zicht heeft op zijn waarden, kwaliteiten en inzichten en die van collega's, dan is de verwachting dat deze bewustwording leidt tot krachtiger en effectiever handelen.

De student opereert in het tweede jaar als initiatiefnemer en motor van een collectief praktijkonderzoek met een contextanalyse in de eigen school. Samen met zijn collega's uit het werkveld verwoordt hij een ambitie, die de leidraad is voor het onderzoek. De collega's die participeren in dit onderzoek hebben over het algemeen geen onderzoekservaring. Dit vraagt van de student dat hij ook competent wordt in het begeleiden van collega's bij het uitvoeren van onderzoek.

Van alle onderzoeken wordt door de student op verschillende plaatsen verslag gedaan; op de eigen school, in de leerkring en bij een beoordelaar. De student verantwoordt zijn handelen zowel qua resultaten, methodisch, inhoudelijk als procesmatig en communiceert daarover met relevante doelgroepen binnen en buiten de eigen schoolorganisatie (kerncompetentie 7). Hiermee laat de student naast onderzoekvaardigheden en –resultaten ook zien dat hij werkt op een transparante en systematische wijze (kerncompetentie 3).

De zelfreflectie gedurende de gehele opleiding vindt plaats in de **zelfevaluatielij**n. In de zelfevaluatielij n beschrijft de student de eigen ontwikkeling op de zeven kerncompetenties. De verwerking van de colleges, het gedane onderzoek en de vertaalslag daarvan naar de werkpraktijk leveren de bewijzen ervoor of de student zich in de richting van de doelstellingen van de opleiding ontwikkelt.

Aan het einde van iedere periode maakt de student de balans op van het behaalde competentieniveau tot dan toe en schrijft op basis hiervan een ontwikkelplan met aandachtspunten voor een volgende periode. Zoals blijkt uit het opleidingsdocument 'Richtlijnen voor Leerkringen en Colleges, september 2012' worden de zelfevaluatie en het ontwikkelplan van de student in de leerkringen besproken.

Aan het eind van de opleiding dienen de studenten aan te tonen dat zij alle kerncompetenties in voldoende mate beheersen (zie ook Standaard 16).

Met de opzet van het curriculum wordt naar het oordeel van het panel gedurende de opleiding een combinatie van onderzoek, innoveren en begeleiden gerealiseerd. Onderzoek en innoveren krijgen in beide studiejaar aandacht, zij het dat naar het oordeel van het panel, de innoverende dimensie nog een sterker accent zou mogen krijgen. Dit kan zowel door meer literatuur hierover aan te bieden en te gebruiken, alsook vaardigheden te oefenen door middel van bijvoorbeeld rollenspellen.

Het leren begeleiden van collega's in het uitvoeren van collectief praktijkonderzoek krijgt met name aandacht in het tweede jaar en komt vooral ter sprake in de leerkringen, zoals studenten tijdens de audit bevestigen. Maar ook op dit punt stelt het panel vast dat studenten nog meer handvatten zouden moeten krijgen om hun coachende rol in het collectief praktijkonderzoek verder te professionaliseren.

Waardering studenten

Uit evaluaties van studenten en alumni komt naar voren dat de inhoudelijke samenhang van de opleiding positief gewaardeerd wordt (variërend van 3.8 tot 4.8 op een vijfpuntschaal).

Op basis van gegevens uit evaluaties en adviezen van de WAR heeft de opleiding een aantal verbeterpunten geconstateerd. Zo geven studenten in evaluaties aan behoefte te hebben aan meer inhoudelijke input op het gebied van het begeleiden van collega's bij het samen uitvoeren van een praktijkonderzoek. Dit punt komt, zoals hiervoor al aangehaald, ook naar voren tijdens de audit. De opleiding verkent ten tijde van de audit hoe dit in het curriculum nog steviger kan worden verankerd. Daarbij denkt de opleiding aan het verzorgen van meer inhoudelijke colleges over dit onderwerp, het bespreken van praktijksituaties en dilemma's in de leerkring en/of in onderlinge consultatie van *critical friends*. Het panel beoordeelt deze voorgenomen maatregelen positief.

Weging en Oordeel

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding voor de afzonderlijke programmaonderdelen leerdoelen heeft geformuleerd, die de student een helder inzicht geven in de bijdrage die het volgen van een programmaonderdeel levert aan de ontwikkeling van een of meerdere eindcompetenties.

Ook komt het panel tot de conclusie dat de leerdoelen van de afzonderlijke programmaonderdelen gezamenlijk een afspiegeling vormen van de eindkwalificaties van de opleiding, zowel qua breedte als qua diepgang, en dat het studieprogramma de (verdere) ontwikkeling van beroepsvaardigheden waarborgt.

Het panel vindt het curriculum qua inhoud en fasering in de tijd, didactisch goed uitgewerkt en in zijn samenhang consistent. Met name de onderzoekslijn heeft door de laatste 'revisie' aan kracht gewonnen.

Aandacht behoef de begeleidende/coachende rol die de MLI'er vervult bij het uitvoeren van het collectief praktijkonderzoek met collega's en het doorvoeren van innovaties. Dit vraagt ook om een nadere explicitering van de Leren en Innoveren lijn in het programma.

Al met al vindt het panel dat de inhoud van het programma de studenten voldoende in staat stelt de beoogde eindkwalificaties van de opleiding te behalen en dat de studenten het curriculum als inhoudelijk samenhangend ervaren.

Het panel beoordeelt Standaard 3 dan ook als 'voldoende'.

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: Het didactisch concept is in lijn met de beoogde eindkwalificaties en de werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept.

Bevindingen

De opleiding hanteert een sociaal-constructivistische benadering. Dat blijkt uit het feit dat de opleiding (i) leren beschouwt als een sociaal proces waarin lerenden door middel van dialoog en interactie samen kennis creëren, (ii) de studenten aan concrete ervaringen betekenis laat verlenen en bestaande betekenissen laat herstructureren en (iii) de processen voornamelijk zelfsturend laat verlopen en van de studenten een actieve en zelfsturende houding verlangt. Dit komt tot uitdrukking in de toegepaste didactiek van bijvoorbeeld de leerkringen, activerende werkvormen, tutoring en de peer reviews.

Het panel vindt de gehanteerde didactiek passen bij de opzet van de opleiding en het masterniveau dat wordt beoogd. Bovendien geeft het didactisch concept een wijze van werken mee aan de studenten voor hun eigen werkpraktijk, onder het motto '*Practice what you preach*'.

In dat kader wekt het enige verbazing dat zowel uit de studentevaluaties als de auditgesprekken blijkt dat de ingehuurde expertdocenten bij het lesgeven het didactisch concept niet altijd toepassen. De opleiding heeft daarom een document samengesteld om het belang van het didactisch concept van de opleiding nog eens extra onder de aandacht van haar expertdocenten te brengen. De opleiding heeft het panel ervan verzekerd dat zij de uitwerking hiervan in het komende studiejaar zorgvuldig zal monitoren.

De opleiding heeft de verschillende aspecten van de in de opleiding gehanteerde didactiek vertaald in zeven ontwerpprincipes, gegroepeerd naar de hiervoor genoemde uitgangspunten:

Leren is een sociaal proces

Het collectieve leren in de leerkring is een sterk verbindend element. In het programma neemt collectief leren in leerkringen een prominente plaats in. De leerkring heeft drie functies: (i) de persoonsgebonden kennis wordt er onder de loep genomen door middel van reflectie, explicitering en dialoog, (ii) de studenten ontwikkelen er vaardigheden om collega's te begeleiden, en (iii) er vindt gezamenlijke kenniscreatie plaats. Studenten stellen in de auditgesprekken de leerkring als essentieel te beschouwen en ook als 'een veilige omgeving om je eigen leren aan te sturen en te delen'.

Betekenis verlenen

Het verlenen van betekenis komt in het programma op drie dimensies tot uitdrukking: (i) de wisselwerking tussen en de integratie van verschillende soorten kennis vormt het belangrijkste uitgangspunt van de didactiek van de MLI. Deze verschillende soorten kennis zijn door middel van onderzoek met elkaar verbonden, geïntegreerd (zie ook Standaard 3); (ii) de schoolontwikkelingsvraag en de daaraan gerelateerde leervragen, die in de tripartiete overeenkomst zijn opgenomen, zijn voor de student en de school relevant. Ook de opleiding stelt eisen aan zowel de werkplek als de ontwikkelingsvraag en (iii) er wordt een onderzoekslernlijn gehanteerd waarin studenten in verschillende situaties onderzoekservaring opdoen; van enkelvoudig naar het meer complexe, geïntegreerde onderzoek.

Zelfsturing

De zelfsturende dimensie komt in het programma tot uitdrukking op drie verschillende manieren: (i) *Onderzoekend leren en innoveren* vormen de rode draden in het programma. De studenten gebruiken de onderzoekscyclus voor individueel en collectief praktijkonderzoek als leer- en innovatiestrategie en doen dat in toenemende mate onder eigen regie; (ii) de opleiding hanteert werkvormen die veel inbreng van studenten vragen (zogenaamde *activerende didactiek*), o.a. in de vorm van colleges, workshops en leerkringen. In de leerkring vindt ook de tutoring plaats. Daarnaast is er tijd gereserveerd voor *peer review* en zelfstudie; (iii) in de opbouw van het programma is sprake van een toenemende zelfsturing. In de eerste periode is er veel contactonderwijs. Naarmate de opleiding vordert, nemen de uren voor zelfstudie toe. De keuze van onderzoeksonderwerpen en de formulering van eigen leervragen maken ook deel uit van het proces van zelfsturing: de toenemende complexiteit in het programma daagt studenten naarmate de opleiding vordert, steeds meer uit om zelf sturing te geven aan het eigen leerproces.

Waardering studenten

Studenten uiten zich in interne programmaevaluaties, zowel als in de NSE 2012, positief over de opbouw van het programma (4.0), de ruimte voor zelfsturing (3.9 – 4.3), de gehanteerde werkvormen (3.8) en de mogelijkheid die de MLI biedt om zelf de inhoud te bepalen (3.6). Deze relatief hoge scores worden tijdens de audit door de studenten bevestigd: 'Vooral in het tweede jaar ga je de samenhang steeds meer ervaren. Er wordt dan voldoende teruggerepen op het eerste jaar.' En: 'Onze leerkring is een geweldig instrument om kennis uit te wisselen en te delen. Ook de cases die we behandelen sluiten goed aan op de theorie,' stelden de verschillende studenten met wie het panel sprak, zowel in als buiten de formele auditgesprekken.

Weging en Oordeel

Het panel heeft vastgesteld dat (i) de opleiding haar didactisch concept helder heeft gespecificeerd, (ii) de studenten zich goed thuisvoelen in het gehanteerde didactisch model en (iii) dat de opleiding al voorafgaand aan de audit haar expertdocenten nadrukkelijker had geïnformeerd over de correcte toepassing van het didactisch concept.

Het panel vindt dat de persoonlijke ontwikkelingsplannen van studenten en de tutoring ervan, het gericht en in samenhang verwerven van de competenties waarborgen.

Het panel is daarmee van oordeel dat het gehanteerde didactisch concept de studenten effectief aanzet tot studeren en dat de vormgeving van het programma hen in staat stelt de eindkwalificaties op een effectieve wijze te behalen.

Het panel beoordeelt Standaard 4 derhalve als 'goed'.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde eindkwalificaties.

Bevindingen

Vooropleiding en intake

Uit de door de opleiding beschreven Intakeprocedure blijkt dat de student alleen wordt toegelaten tot de opleiding als hij: (i) in het bezit is van de graad van Bachelor/Master of Education, dan wel een gelijkwaardige opleiding met succes heeft afgerond, (ii) beschikt over minimaal 2 jaar ervaring als leraar, (iii) een werkplek heeft die voldoet aan de eisen zoals de opleiding die omschreven heeft en die ondermeer waarborgen bieden ten aanzien van de coaching van de student op de werkplek en de medewerking van de collega's en schoolleider aan het praktijkgericht onderzoek, (iii) de intakeprocedure, die ondermeer bestaat uit een door de student op te stellen '*position paper*' en een intakegesprek, met een positief studieadvies heeft doorlopen.

Het panel vindt dit een adequate procedure om te komen tot de toelating van voldoende gekwalificeerde en gemotiveerde studenten.

In het intakegesprek dat met de student gevoerd wordt, checkt de opleiding de formele toelatingseisen en of de organisatie waarin de student werkt voldoende mogelijkheden biedt om praktijkgericht onderzoek uit te voeren. Van het gesprek wordt een kort verslag gemaakt, waarvan het panel een selectie ter inzage heeft gehad. Daaruit blijkt dat de opleiding de student goed voorbereidt op de eisen die de opleiding stelt.

De basis voor het gesprek vormt het *position paper*, waarin de student beschrijft in wat voor een organisatie hij werkt, wat de laatste innovatieve ontwikkelingen zijn binnen deze organisatie en wat zijn rol daarbij is. Ook beschrijft en motiveert hij wat de school-ontwikkelingsvraag is en hoe deze tot stand is gekomen. Daarnaast benoemt hij zijn persoonlijke leervragen en onderbouwt hij waarom hij de MLI wil volgen. De student gebruikt de methode van 360°-feedback om zijn beginsituatie te onderbouwen.

Een tweede document dat bepalend is bij de toelating van de student is de *tripartiete overeenkomst*, waarvan het panel eveneens een aantal voorbeelden onder ogen heeft gehad. Hierin maken student, opleiding en werkgever afspraken die de studie ondersteunen, zowel qua inhoud (school-ontwikkelingsvraag en persoonlijke leervragen) als qua studiecondities (financiën en studieverlof). De overeenkomsten die het panel heeft ingezien waren nogal verschillend van aard en behoeven naar het oordeel van het panel stroomlijning (zie ook Standaard 1 en 2).

Met het gesprek en de beide documenten legt de opleiding al in de intake het verband tussen de persoonlijke ontwikkeling van de student enerzijds en de organisatieontwikkeling anderzijds. Studenten bevestigen desgevraagd dat de intakeprocedure op een strikte en goede wijze is uitgevoerd en dat ze daardoor in een goede startpositie voor de opleiding worden gebracht en daarmee ook alvast worden voorbereid op de manier waarop ze als masterleraar op de werkplek moeten (gaan) functioneren.

Programmatische aansluiting

Op basis van studentenevaluaties heeft de opleiding vanaf het cohort 2010 de onderdelen 'kritisch denken' en 'het schrijven van een onderzoeksrapportage' opgenomen in het curriculum. Met deze maatregelen beoogt de opleiding nog beter aan te sluiten bij het afstudeerniveau van de vooropleiding. De studenten met wie het panel sprak waarderen deze programmaonderdelen, die – zo stellen zij – 'je een goede basis geven voor het verder ontwikkelen van je onderzoeksvaardigheden'.

In aansluiting op eerder gemaakte opmerkingen onder Standaard 1 en 2 stelt het panel vast dat de toelating van studentengroepen met zeer uiteenlopende achtergronden op het gebied van (praktijk)onderzoek wellicht nog meer aandacht, met name van tutores, verlangt.

Vrijstellingen

De opleiding heeft een vrijstellingsprocedure opgesteld, die onder regie van de examencommissie wordt uitgevoerd. Deze procedure oogt gedegen en geeft, naar het oordeel van het panel, voldoende waarborgen dat mogelijke vrijstellingsverzoeken op een zorgvuldige wijze worden beoordeeld. In de praktijk, zo stelt het management, is de opleiding zeer terughoudend in het verlenen van vrijstellingen voor delen van het curriculum, omdat het curriculum gebaseerd is op een integrale benadering, zoals deze onder Standaard 3 al werd toegelicht. Onderdelen zijn dan ook moeilijk uit de opleiding los te weken, zonder verlies aan inhoud en samenhang.

Tot op heden is er één student in het tweede jaar ingestroomd, omdat hij al elders het eerste jaar van de MLI had afgerond.

Uitval

Er is een gering aantal studenten dat vroegtijdig stopt met de opleiding, zoals ook blijkt uit de in- en uitstroomgegevens als vermeld in Hoofdstuk 1 van dit rapport. Met deze studenten wordt altijd een exitgesprek gevoerd. Uit deze gesprekken, waarvan het panel een aantal verslagen heeft ingezien, blijkt dat de reden van het stoppen met de opleiding veelal ligt in de persoonlijke sfeer zoals ziekte, verhuizing e.d.

Het panel stelt vast dat de lage tussentijdse uitstroom en het hoge slagingspercentage erop lijken te duiden dat het toelatingsbeleid realistisch is met het oog op de beoogde eindkwalificaties.

Waardering studenten

Uit de NSE 2012 blijkt dat studenten tevreden zijn over de aansluiting van het masterprogramma bij de vooropleiding (3.8). Ook vinden de studenten dat de opleiding ze goed informeert over de inhoud van de opleiding en dat de inhoud voldoende aansluit bij het beeld dat zij tevoren van de opleiding hebben gekregen (eveneens 3.8).

Weging en Oordeel

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding haar toelatingsbeleid expliciet heeft vastgelegd en zorgvuldig uitvoert. Zij neemt bovendien maatregelen om de aansluiting met de vooropleiding inhoudelijk te verbeteren en brengt de uitval van studenten in verband met de instroomeisen. De studenten waarderen de wijze waarop de opleiding ze voorbereid op de studie en vinden het programma goed aansluiten op hun vooropleiding.

Het panel waardeert Standaard 5 dan ook met het oordeel 'goed'.

Standaard 6: Het programma is studeerbaar.

Toelichting NVAO: Factoren die betrekking hebben op het programma en die de studievoortgang belemmeren, worden zoveel mogelijk weggenomen. Studenten met een functiebeperking krijgen bovendien op dit aspect extra studieloopbaanbegeleiding.

Bevindingen***Spreiding studielast***

De studielast voor de studie stelt de opleiding op gemiddeld 20 uur per week, inclusief contacttijd en op basis van 40 werkweken per jaar. Tijdens de intake wordt dit expliciet besproken met de aankomende student. De studenten stellen tijdens de audit meer dan 20 uur per week aan de studie te besteden. Omdat een deel van de studie ook op de werkplek wordt uitgevoerd, is een exacte tijdberekening lastig te geven, maar 'effectief zijn we toch wel zo'n 30 uur per week met onze studie bezig.' Dit beeld, van een relatief zware opleiding, strookt met de uitkomsten van de NSE 2012 (zie hierna 'waardering studenten').

Als verzwarende factoren beschouwt de opleiding met name twee aspecten: (i) de persoonlijke en professionele ontwikkeling die de studenten tijdens de opleiding doorlopen, is veelal nieuw en staat in direct verband met de eigen werkplek. Leren en werken lopen hierdoor door elkaar, zodat er een continu denkproces op gang is gebracht met het oog op zowel de werkomgeving als de eigen professionaliteit van de student. Dit is motiverend, maar vaak ook confronterend, en (ii) het merendeel van de studenten doet deze opleiding in combinatie met een (bijna) fulltime baan in het onderwijs. De door de opleiding aangegeven studiebelasting van 20 uur per week beschouwt zij als een gemiddelde. Er zijn weken met minder studietijd, maar ook piekweken met meer studietijd. Door de planning rond vakanties vallen deze vaak samen met drukke tijden in het onderwijsveld.

Voor de praktijkonderzoeken hebben studenten input nodig van hun collega's in de school. Omdat deze beperkt tijd beschikbaar hebben in verband met hun eigen werkzaamheden, kan dit het tijdsplan onder spanning zetten.

Studenten bevestigen in de audit de door de opleiding gemaakte analyse. De opleiding, i.c. de opleidingscommissie en het Curriculum Kern Overleg (CKO), bereidt op grond hiervan een aantal inhoudelijke aanpassingen voor, bijvoorbeeld in de zelfevaluatielijn van het programma (minder zelfreflectieverslagen, meer zelfreflectie in de leerkringen), om de studielast enigszins te verminderen. In dat verband wordt ook gekeken naar een mogelijk andere planning en vormgeving van de toetsen (zie ook Standaard 16).

Zoals het panel uit de roosters van de afzonderlijke onderwijsperioden is gebleken, heeft de opleiding de spreiding en frequentie van toetsen – telkens aan het einde van iedere periode – zodanig geregeld, dat deze de studievoortgang op zichzelf niet zouden hoeven te belemmeren. Doordat de studenten, zoals gezegd, op hun werk ook binnen een onderwijsrooster opereren, loopt de toetsagenda gedeeltelijk gelijk met de drukke perioden in het onderwijsveld. De toetsing gebeurt door een relatief groot aantal schriftelijke opdrachten, waardoor met name aan het einde van de opleiding de druk groot is.

Op de keeper beschouwt, vindt de opleiding de zwaarte van de studie ook inherent aan het niveau van het programma, hetgeen door de studenten in de audit wordt bevestigd. 'De opleiding heeft ons tevoren goed ingelicht over de zwaarte van de studie. Er is zeker sprake van piekbelasting, maar dat is ook erg afhankelijk van het type onderzoek dat je op school uitvoert. En van een masteropleiding mag enige zwaarte worden verwacht,' stellen zij. Het panel is het hiermee eens.

Contacturen

In het eerste jaar verzorgt de opleiding gemiddeld 180 contacturen; 6 uur per week, gedurende 30 weken. Onder contacturen verstaat de opleiding hoorcolleges, workshops, leerkringen en individuele gesprekken. In het tweede jaar zijn er 150 contacturen; 6 uur per week gedurende 25 weken. Studenten vinden het aantal contacturen voldoende. 'Vooral de begeleiding door de tutoeren is goed bemeten.'

Het panel vindt dat de leerdoelen van het programma evenwichtig zijn verspreid over de opleiding. Door de structuur en de inhoudelijke samenhang in de opleiding worden studenten geleidelijk steeds meer uitgedaagd zelfstandig complexere opdrachten uit te voeren. Daarbij biedt de directe relatie met de eigen school (het werkveld) zowel samenhang als ook een sterke motivatie voor de studie, hetgeen – naar het oordeel van het panel – de studeerbaarheid bevordert.

Studenten met een functiebeperking

De opleiding heeft – voor zover bekend – geen studenten met een functiebeperking die van invloed zou kunnen zijn op de studie. Ook de vraag uit de NSE met betrekking tot een eventuele handicap geeft geen respons op dit gebied.

Tegelijkertijd stelt de opleiding, bij wijze van verbeterpunt, vast dat hiernaar in de intake geen navraag wordt gedaan. De Marnix Academie heeft wel, zo heeft het panel vastgesteld, een goed uitgewerkt beleidsplan 'Studeren met een functiebeperking' dat in voorkomende gevallen als richtlijn voor adequate maatregelen kan dienen.

Waardering studenten

Uit de alumni-enquête en de laatste periode-evaluaties onder eerste en tweedejaars studenten, waarin expliciet navraag wordt gedaan naar de studeerbaarheid ('het programma is voldoende studeerbaar'), komen geen onvoldoende scores naar voren.

Uit de laatste NSE-cijfers (2012) doemt echter, zoals gezegd, het beeld op van een relatief zware studie. Op de stellingen met betrekking tot studielast (spreiding studielast over het studiejaar, haalbaarheid deadlines, en de aansluiting EC's en daadwerkelijke studielast), scoort de opleiding tussen de 3,0 en 3,5 op een vijfpuntschaal). Studenten geven in de NSE aan de opleiding over het algemeen inhoudelijk uitdagend, maar tegelijkertijd ook zwaar te vinden. De alumni-enquêtes sluiten hierop aan.

Weging en Oordeel

Het panel heeft kunnen vaststellen dat het totaal aan leerdoelen op een evenwichtige wijze over het opleidingscurriculum is verspreid en dat de studielast goed is verdeeld over de beide studiejaar.

De opleiding houdt op het punt van de studeerbaarheid de vinger goed aan de pols en heeft een aantal verbetermaatregelen in voorbereiding, die de studielast enigszins zullen verminderen. Tegelijkertijd, zo vinden ook de studenten, mag van masterstudenten worden verwacht dat zij de zwaarte van de studie kunnen hanteren.

Het panel is dan ook van oordeel dat de Master Leren & Innoveren van de Marnix Academie studeerbaar is en dat de opleiding op grond van de juiste analyses bijstellingen verricht. Ook waar het gaat om het in beeld krijgen van studenten met een mogelijke functiebeperking.

Het panel beoordeeld Standaard 6 dan ook als 'goed'.

Standaard 7: De opleiding voldoet aan de wettelijke eis m.b.t. omvang en duur van het programma.

Toelichting NVAO: hbo bachelor: 240 ec's. / master: (in beginsel minimaal) 60 ec's
wo bachelor: (: in beginsel minimaal) 180 ec's / master: (in beginsel minimaal) 60 ec's

Bevindingen

Het door de opleiding geleverde overzicht van het programma van de Marnix Academie toont een totaal aantal van 60 EC's aan toe te kennen studiepunten voor de Master Leren & Innoveren.

Daarmee voldoet de opleiding aan het wettelijk vereiste aantal studiepunten. Het is een tweejarige deeltijdopleiding, waarbij de 60 EC gelijkelijk zijn verdeeld over de beide studiejaren.

Oordeel

Voldaan

4.3. Personeel

Standaard 8: de opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid

Toelichting NVAO: Het personeelsbeleid voorziet in de voor de realisatie van het programma benodigde kwalificaties, scholing, boordeling en omvang van het personeel.

Bevindingen

De organisatie rond de MLI is een netwerkorganisatie. Lectoren, docenten en tutores zijn in dienst van één van de partners van Interactum (zie Hoofdstuk 3) of zijn gedetacheerd vanuit andere instellingen. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van zogenaamde expertdocenten voor expertise die binnen de eigen organisaties niet aanwezig of beschikbaar is.

Vanuit het oogpunt van flexibiliteit vindt het panel het concept van een netwerkorganisatie een voordeel, maar de opzet kent ook nadelen, met name waar het de eenduidigheid in het personeelsbeleid betreft.

Voor het personeel in dienst van één van de partners geldt namelijk het geformaliseerde personeelsbeleid van de desbetreffende hogeschool. Zo is voor de lectoren, docenten en tutores die werkzaam zijn bij de Marnix Academie het personeelsbeleid van de Marnix Academie van kracht, maar voor anderen geldt dit dus niet. De Marnix Academie heeft het personeelsbeleid vastgelegd in haar Personeelsbeleidsplan van oktober 2011. Dit beleid geldt ook voor het personeel dat in het kader van de MLI gedetacheerd is bij de Marnix Academie.

Omdat de personeelsleden van de MLI vallen onder het personeelsbeleid van verschillende hogescholen, is de beoordeling en/of deskundigheidsbevordering van de (kern)docenten en tutores niet eenduidig. Het panel vindt dit niet in aanmerking komen voor de schoonheidsprijs. De opleiding vindt dit zelf ook en de Marnix Academie is ten tijde van de audit bezig na te gaan of de afstemming ter zake verbeterd kan worden. Het panel juicht deze stap toe.

Het Personeelsbeleidsplan van de Academie bevat zowel kwantitatieve als kwalitatieve uitgangspunten voor het personeelsbeleid. In kwantitatieve zin hanteert de Marnix Academie een docent-student ratio van 1 : 25. Het panel vindt deze verhouding voor dit type Masteropleiding goed.

Het kwalificatieniveau van de MLI-docenten is hoog. Zij hebben allen een afgeronde WO-opleiding. De specifieke deskundigheid die noodzakelijk is om zo goed mogelijk vorm en inhoud te geven aan de MLI heeft, naast (i) inhoudelijke expertise, ook betrekking op (ii) de vormgeving van het onderwijs volgens het didactisch concept en (iii) op het leggen van een verbinding tussen de opleiding en de beroepspraktijk.

Zoals ook uit het Personeelsbeleidsplan blijkt, spelen bij de selectie van personeel (met name) deze drie kwalitatieve aspecten een rol (zie ook Standaard 9). De Marnix Academie heeft voor haar docenten de competentieprofielen goed beschreven, een heldere set van taakbeschrijvingen volgt nog. Dit beschouwt de opleiding als verbeterpunt. Het panel tekent hierbij aan het belangrijk te vinden dat de taken in het kader van de begeleiding bij onderzoek hierin expliciet worden opgenomen.

De Marnix Academie, en dus ook de opleiding, reserveert bij de jaartaakbelasting van HBO-docenten 10% van het totaal aantal uren voor deskundigheidsbevordering. Indien er vanuit de docenten en/of tutores behoefte is aan specifieke scholing/training, dan wordt dat binnen de opleiding geregeld. 'Zo hebben we recent veel tijd gestoken in onze vaardigheid het CPO op een eenduidige wijze te toetsen,' vertellen docenten met wie het panel in de audit sprak.

De functionele aansturing is in handen van de manager MLI. De opleiding heeft met het afzonderlijke document 'Wie doet wat, actoren MLI' het panel inzicht gegeven in de wijze waarop de taken en verantwoordelijkheden binnen de opleiding verdeeld zijn. Het panel vindt dat dit op een transparante – en op een voor studenten en docenten herkenbare wijze – is geregeld.

De manager MLI voert gesprekken met de (kern)docenten en tutoeren van de MLI. Hierin wordt ondermeer gesproken over de rol van de betrokkene binnen de MLI en diens functioneren en deskundigheidsbevordering. Het panel heeft tijdens de audit een selectie van geanonimiseerde verslagen van personeelsgesprekken ingezien en vastgesteld dat deze gesprekken inhoudelijk relevant zijn en dat deskundigheidsbevordering en de verbinding met de actuele beroepspraktijk erin aan de orde komen.

Weging en Oordeel

De Marnix Academie, waaronder de uitvoering van de opleiding ressorteert, beschikt over een goed uitgewerkt personeelsbeleidsplan, waarin zowel kwalitatieve als kwantitatieve criteria zijn geformuleerd met betrekking tot samenstelling en omvang van het docentenkorps. Ook is voorzien in een personeelsbeoordelingscyclus en is er beleidsmatig ruimte gereserveerd voor scholing.

De opleiding hanteert onder de regie van de manager MLI een gesprekscyclus, waarin zowel het aspect van deskundigheidsbevordering als de verbinding van docenten met de actuele beroepspraktijk aan de orde komen.

Het panel heeft daarnaast vastgesteld dat de opleiding werkt vanuit het concept van de netwerkorganisatie, waardoor individuele docenten vallen onder het personeelsbeleid van de hogeschool waar ze werkzaam zijn. Dit vindt het panel niet bevorderlijk voor een eenduidig te voeren personeelsbeleid. Het panel is dan ook positief over het streven van de Marnix Academie om hiervoor passende oplossingen te zoeken.

Het panel beoordeelt op deze gronden Standaard 8 als 'voldoende'.

Standaard 9: Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorisch realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De feitelijke bij het personeel aanwezige expertise sluit aan bij de eisen gesteld aan een hbo opleiding.

Bevindingen

Het docentenkorps van de opleiding bestaat uit in totaal 19 lectoren, doctorandi en masters uit verschillende studierichtingen en expertdocenten met specifieke expertise.

Het panel heeft hun CV's ingezien en tijdens de audit een aanvullend gesprek gevoerd met een selectie van docenten.

Het panel concludeert op grond hiervan dat het personeel van de MLI ruim voldoende gekwalificeerd is. Het vindt dat de docenten beschikken over uiteenlopende en vaak diepgaande expertise, relevant voor de doelstellingen van de opleiding.

Het programma wordt grotendeels uitgevoerd door (voormalig) lectoren van de lectoraten Kantelende kennis van het Interactum samenwerkingsverband, Werkpleklers (De Kempel), Interculturaliteit en Kritisch Burgerschap (iPabo) en Dynamische Identiteitsontwikkeling (Marnix Academie). Alle docenten van de opleiding participeren in kenniskringen of kennisnetwerken waarin de beroepspraktijk het uitgangspunt vormt en/of zijn gepromoveerd op een wetenschappelijk onderzoek in de beroepspraktijk. Het panel vindt de inzet van inhoudelijk boeiende lectoren een krachtig element van de opleiding en zeer relevant voor de MLI-student.

Ook de docenten en tutoren die niet aan een lectoraat verbonden zijn of waren, zijn academisch geschoold en hebben hun sporen verdiend in het onderwijs. Hun ervaring met het werkveld is over het algemeen groot en uit de eerste hand; zo ook hun onderwijskundige en didactische deskundigheid. Uit hun CV's blijkt dat de meesten ruime ervaring hebben in het verzorgen van onderwijs op het relevante niveau.

Wel stelt het panel vast dat het aantal docenten met internationale ervaring in het vakgebied zeer beperkt is. Het panel vindt dit een aandachtspunt bij het aantrekken van (buitenlandse) gastdocenten/expertdocenten (zie hierna).

Lectoren en docenten zijn over het algemeen deskundig in het vormgeven van het onderwijs volgens het didactisch concept van de opleiding. Zoals al eerder vastgesteld, bleek uit evaluaties dat aanvankelijk niet alle docenten zich even goed hielden aan het door de opleiding geïnstrueerde didactisch model, maar dat dit inmiddels door de opleiding is opgepakt met een nadere schriftelijke instructie en een strakkere sturing door de Academic Director.

Studenten geven tijdens de audit aan dat de docenten sterk zijn in het leggen van een verbinding tussen opleiding en praktijk, bijvoorbeeld in de cases die zij hanteren, alsook in het begeleiden van onderzoek. De laatste twee aspecten gelden ook voor de tutoren, hoewel het panel heeft vastgesteld dat de wijze waarop de onderzoekbegeleiding door hen wordt uitgevoerd, in intensiteit nogal verschilt. Een verdere afstemming hierover vindt het panel, zoals gezegd, van belang.

Niet alleen de onderzoekscomponent is sterk in het docerend personeel verankerd, ook de inhoudelijke expertise op het gebied van leren en innoveren is ruim aanwezig. Verschillende docenten zijn op deze terreinen gepromoveerd. De 'vaste' groep van docenten wordt indien nodig aangevuld door expertdocenten uit het onderwijs-gerelateerde netwerk van de lectoren en docenten. Expertdocenten worden gevraagd op basis van expertise rond het te bespreken onderwerp. Enkele expertdocenten verzorgen jaarlijks een vast onderdeel van de opleiding. Het panel heeft als onderdeel van de audit een dergelijk college bijgewoond en herkende daarin zowel de aanwezige deskundigheid op het gebied van praktijkgericht onderzoek als de vakinhoudelijke expertise.

Zoals blijkt uit het onder Standaard 8 aangehaalde document 'Actoren, verantwoordelijkheden en taken binnen de MLI', is de *Academic Director* ervoor verantwoordelijk de expertdocenten te informeren over hun rol binnen de opleiding.

Hoewel de kwaliteitsbewaking, alsmede de professionalisering van de bij de opleiding betrokken medewerkers, in eerste instantie ligt binnen de organisatie waarbij de docent/tutor werkzaam is, komt dit onderwerp binnen de MLI wel ter sprake tijdens de functioneringsgesprekken met de opleidingsmanager, zoals blijkt uit verschillende verslagen die het panel heeft ingezien.

Waar docenten en/of tutoren behoefte hebben aan scholing of training, wordt dat – meestal groepsgewijs – binnen de opleiding geregeld. Zo heeft de opleiding in het studiejaar 2011-2012 bijeenkomsten georganiseerd rond *kritisch denken als basis voor een goed onderzoek* en rond *betrouwbaarheid van beoordelen*.

Waardering (oud-)studenten

De waardering voor de kwaliteit van de docenten scoort onder studenten goed, zo blijkt uit de resultaten van de NSE 2012; met name hun inhoudelijke deskundigheid scoort hoog (4.4). Deze waardering spoort met de meest recente periode-evaluaties van de opleiding. De didactische kwaliteit, de kwaliteit van de begeleiding en de door docenten gegeven feedback scoren lager, maar – met respectievelijk 3.8, 3.9 en 3.8 - nog altijd ruim voldoende.

Uit de alumni-enquête blijkt voorts dat het merendeel van de respondenten de expertdocenten inspirerend en inhoudelijk deskundig vindt (4.3 – 4.4). De expertdocenten leggen volgens de alumni een goede verbinding met de beroepspraktijk en beschikken over voldoende didactische vaardigheden. Het oordeel over de tutoren is eveneens positief.

Weging en Oordeel

Op grond van deze bevindingen stelt het panel vast dat de opleiding beschikt over een goed geëquipeerd docentenkorps dat beschikt over een breed spectrum van deskundigheden, nodig om de studenten de eindkwalificaties van de opleiding te laten behalen.

De deskundigheid van het zittende docentenkorps komt voort uit het stringente aannamebeleid van de opleiding, dat ondermeer voorschrijft dat docenten moeten beschikken over een WO-opleiding, bij voorkeur gepromoveerd moeten zijn, een verbinding moeten kunnen leggen tussen de opleiding en beroepspraktijk en dat zij op het gebied van onderzoek gekwalificeerd moeten zijn. De onderzoekdimensie vindt het panel dan ook stevig in de aanwezige docenten verankerd.

Doordat de hogeschool haar structurele contacten met het werkveld gebruikt bij het realiseren van de opleiding, kunnen onder meer expertdocenten ingezet worden. Om de relatief beperkte internationale oriëntatie van het zittende docentenkorps te ondervangen, adviseert het panel de opleiding ook buitenlandse expertdocenten in te schakelen.

Alles overziend, stelt het panel vast dat de feitelijk bij het personeel aanwezige vak- en onderwijsexpertise goed aansluit bij de eisen die worden gesteld aan een hbo-masteropleiding.

Het panel beoordeeld Standaard 9 dan ook als 'goed'.

Standaard 10: De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Het personeelsbeleidsplan van de Marnix Academie vermeldt dat bij een docent-student ratio van 1:25 de personele inzet voldoende wordt geacht om de doelstellingen van de opleiding te realiseren (zie Standaard 8). Welnu, de opleiding realiseert deze docent-studentratio, zoals blijkt uit een door de opleiding geleverd overzicht van de aanstellingsomvang (in fte) van ieder van de docenten, afgezet tegen het aantal studenten dat de opleiding volgt (zie ook Hoofdstuk 1).

Op organisatieniveau zijn er uren beschikbaar voor de manager en de *Academic Director*. Daarnaast worden de leden van het CKO (de gezamenlijke kerndocenten), de examencommissie, de opleidingscommissie en de tutores in uren gefaciliteerd. Voor administratieve ondersteuning zet de opleiding 0.8 fte in. De opleiding maakt gebruik van de algemene voorzieningen van de Marnix Academie en van het daaraan gekoppelde ondersteunende personeel en beheerspersoneel.

Tijdens de voortgangsgesprekken tussen opleidingsmanager en de docenten komen de ureninzet ten behoeve van de MLI en de werkdruk aan de orde, zoals blijkt uit de gespreksverslagen die het panel ter plekke heeft ingezien. Omdat het een kleinschalige opleiding betreft, hebben bijna alle personeelsleden meerdere rollen en taken binnen het programma. Zo hebben docenten en tutores ook de taak van beoordelaar. Daarnaast maken verschillende docenten deel uit van het CKO, de opleidingscommissie en/of de examencommissie.

Met name in de beoordelingsperioden wordt hoge werkdruk ervaren. Er wordt dan een groot beroep gedaan op de docenten en tutores voor het tijdig en correct uitvoeren van beoordelingen, terwijl ook het reguliere programma doorloopt. Onderkend wordt dat de taakbelasting op die momenten groot is. Door veranderingen aan te brengen in de toetskalender (zie ook Standaarden 6 en 16) streeft de opleiding naar vermindering van werkdruk voor docenten en tutores.

In dit kader constateert het panel dat de bereikbaarheid van docenten buiten de college-uren een aandachtspunt is, zo blijkt ook uit het auditgesprek met de studenten. 'Met name gastdocenten zijn hier maar een beperkt deel van hun tijd aanwezig en dan is het niet altijd even makkelijk om ze ook buiten de colleges om te bereiken,' stellen studenten.

Dit onderdeel scoort ook relatief laag in de NSE 2012. Waar studenten hoge scores uitdelen voor de inhoudelijke deskundigheid van docenten, komt hun bereikbaarheidscore niet verder dan 3.4. Nog steeds niet alarmerend, maar wel degelijk een punt van aandacht. De opleiding onderkent dit ook en heeft aangekondigd de oorzaak van de relatief lage score te zullen analyseren en, zo nodig, verbetermaatregelen door te voeren.

Weging en Oordeel

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding, conform het academiebeleid, een docent-studentratio realiseert van 1:25. De jaartaakbelasting van medewerkers is een vast, terugkerend agendapunt in de gesprekscyclus tussen medewerkers en opleidingsmanager, waardoor tijdige bijsturing kan plaatsvinden. De opleiding gaat na op welke wijze docenten in staat kunnen worden gesteld buiten de college-uren gesprekken met studenten te voeren.

In afweging, beoordeelt het panel Standaard 10 als 'goed'.

4.4. Voorzieningen

Standaard 11: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De opleiding wordt volledig verzorgd in het gebouw van de Marnix Academie te Utrecht. Als onderdeel van de audit heeft een deel van het panel de kwaliteit van de accommodatie en de daarin aanwezige faciliteiten in ogenschouw genomen.

Het panel vindt het gebouw ruim van opzet, het heeft grote ruimtes die zijn voorzien van voldoende meubilair en een computeraansluiting met scherm. Hierdoor is onderwijs aan groepen goed mogelijk. Daarnaast zijn er kleinere ruimtes voor subgroepen en leerkringen.

In de gangen zijn diverse werkplekken gecreëerd, die de mogelijkheid bieden tot samenwerking en uitwisseling. De indeling van lokalen wordt per dagdeel vermeld op het welkomstschermbord in de ontvangsthallen en op de tweede etage. Ter ondersteuning van het leerproces is er de beschikking over een elektronische leeromgeving (ELO).

Studenten beschikken over een faciliteitenkaart, waarmee ze gebruik kunnen maken van kopieer en -printfaciliteiten. Er is in het hele gebouw een goed werkende, draadloze internettoegang voor zowel docenten als studenten.

Tot en met het studiejaar 2011-2012 was het om technische redenen niet altijd mogelijk om van buitenaf op de ELO in te loggen, als gevolg waarvan de digitale leeromgeving maar weinig werd gebruikt en de informatie niet altijd up-to-date was. Met ingang van het studiejaar 2012-2013 heeft de Academie een nieuw ELO-systeem in gebruik genomen, waardoor de toegang tot de digitale leeromgeving is verbeterd en studenten en docenten tijdig en direct toegang hebben tot de juiste informatie. Het panel heeft de vernieuwde elektronische leeromgeving in ogenschouw genomen en vastgesteld dat deze ten opzichte van de oude situatie een behoorlijke verbetering in transparantie en gebruikersvriendelijkheid laat zien. De opleiding heeft aangegeven de kwaliteit en het gebruik van de vernieuwde ELO de komende tijd goed te zullen monitoren.

Het panel heeft tijdens de audit ook de mediatheek van de Marnix Academie bezocht. Deze mediatheek bestaat uit een prettige, kleinschalige multimediale leer- en werkomgeving die ook voor de studenten MLI beschikbaar is. De mediatheek heeft een boekencollectie, toegang tot online-bronnen en 120 werkplekken waarvan 60 met een computer.

Hoewel studenten niet ontevreden zijn over de mediatheek (zie hierna), bezint de opleiding zich op de functie van deze voorziening in het licht van de toenemende digitalisering van informatie. De Marnix Academie heeft daartoe een werkgroep ingesteld, waarin ook de MLI is vertegenwoordigd, die een nieuwe visie dient te formuleren op nut, noodzaak en mogelijkheden van de mediatheek. In het onderzoek wordt de mogelijkheid van toegang tot (online) bronnen betrokken.

Het panel heeft tijdens de visitatie vastgesteld dat de in de mediatheek aanwezige literatuur ten behoeve van de MLI marginaal is. Het huidige aanbod vindt het panel weliswaar toereikend voor de realisatie van het programma, maar de mediatheek biedt nog een te beperkte toegang tot verdiepende, ook niet-Nederlandstalige, literatuur. Tevens is de literatuur voornamelijk gericht op het PO, zoals ook de studenten tijdens de audit vaststellen. Daarbij is het aantal beschikbare databases beperkt.

De opleiding is zich hiervan bewust, ziet in de herbezinning op de mediatheek kansen om de kwaliteit van het aanbod voor de MLI-studenten te verhogen en heeft deze onvolkomenheid opgelost door studenten, ook in het studiemateriaal, te verwijzen naar de site van de Koninklijke Bibliotheek. Desgevraagd stellen studenten hier maar zeer beperkt gebruik van te maken. Het panel vindt dit voor het moment een passende oplossing, maar stelt wel het voor een masteropleiding van belang te vinden dat de student op de locatie zelf de beschikking heeft over voldoende aanvullende en verdiepende literatuur, in fysieke vorm, dan wel digitaal.

Ook geeft het panel de opleiding in overweging om – in het licht van internationalisering – faciliteiten in te richten die het voor studenten mogelijk maken via moderne media als bijvoorbeeld Skype vis-à-vis uitwisseling tot stand te brengen met collega-studenten of vakexperts in het buitenland (zie ook 'Aanbevelingen').

Waardering studenten

Uit de interne studentenquêtes blijkt tevredenheid over de lesaccommodatie (4 – 4.1). Ook de geschiktheid en beschikbaarheid van werkplekken wordt goed gewaardeerd (NSE 2012, 3.7 – 3.9). Ondanks de beperkte beschikbaarheid van op de MLI gerichte verdiepende literatuur in de mediatheek, krijgt deze voorziening een 3.7. De digitale leeromgeving scoort onder de maat (3.2), maar de opleiding heeft hier recent verbetermaatregelen genomen, die nog niet in dit cijfer zijn verdisconteerd.

Weging en Oordeel

Het panel vindt de accommodatie en de daarin aanwezige les- en studieruimtes passend voor het onderwijs dat binnen de MLI wordt verzorgd. Het gebouw bevat voldoende werkplekken, zowel voor individueel gebruik als groepsgebruik. Ook de draadloze toegang tot het internet is adequaat.

De mediatheek biedt een prettige studieambiance, maar beschikt nog over te weinig additionele en verdiepende – ook anderstalige – bronnen ten behoeve van de Master Leren & Innoveren. De opleiding is zich daarvan bewust en ontwikkelt in academieverband een nieuwe visie op functie en inrichting van de mediatheek. De belangen van de MLI worden daarin meegewogen. Het panel geeft de opleiding daarbij in overweging de faciliteiten zodanig in te richten dat hiermee ook de internationaliseringsdimensie in het programma wordt versterkt.

In afweging, komt het panel voor dit moment voor Standaard 11 tot het oordeel 'voldoende'.

Standaard 12: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Studiebegeleiding

Het panel vindt de door de opleiding ingerichte studiebegeleiding passend voor een hbo-master. De begeleiding is in omvang adequaat, professioneel en gericht op het bereiken van de hoge graad van autonomie die van een masteropgeleide student mag worden verwacht.

In het eerste jaar worden er twee individuele studievoortgangsgesprekken gevoerd. Na de tweede periode (halverwege het eerste studiejaar) heeft de tutor een voortgangsgesprek met alle studenten. Met de studenten die dreigen uit te vallen, hebben de tutor en coördinator studiebegeleiding gezamenlijk een gesprek. Hierin stelt men wederzijds vast of doorgaan met de studie wenselijk en mogelijk is, zo ja, en welke begeleiding dan nodig is.

Aan het eind van het eerste jaar vindt er een tweede begeleidingsgesprek met de tutor plaats. In dit gesprek wordt aan de hand van de studieresultaten vastgesteld of doorgang met de studie wenselijk en mogelijk is, of dat de student geadviseerd wordt de opleiding te verlaten. Indien de student de studie voortzet, wordt een begeleidingsplan gemaakt met afspraken en voorwaarden. Het begeleidingsplan wordt opgesteld aan de hand van een standaard format, waarin de aard van de begeleiding wordt beschreven, de verschillende actoren in het begeleidingsproces (zoals leerkringgenoten, 'critical friends', tutor, coördinator studiebegeleiding, decaan) en wie begeleidt en wie beoordeelt. Het panel vindt dit een helder document.

Daarnaast wordt in de derde periode, op basis van verworven inzichten uit de eerste en de tweede periode, de bij de start van de opleiding opgestelde overeenkomst in een tripartiete gesprek (opleiding, school, student) opnieuw bekeken en, indien nodig, herijkt. 'Die gesprekken tussen opleiding, school en student waren er eerst niet, 'stelt een van de studenten, 'maar dit zorgt nu voor een betere afstemming.'

In de studiebegeleiding speelt de leerkring een cruciale rol. Onder begeleiding van de tutor worden leerinhouden en -vragen besproken. In de leerkring stimuleren studenten elkaar in hun ontwikkeling. Ook geeft de tutor, blijkens het Opleidingsplan en de Richtlijnen voor Leerkringen, persoonlijke begeleiding aan de student indien hij dit wenst. De begeleiding is vraaggestuurd en erop gericht belemmeringen in de studievoortgang te voorkomen, vertraging tijdig te detecteren en actie te ondernemen.

Beoordelingsmomenten vormen eveneens een onderdeel van de begeleiding. In gesprekken met de beoordelaar vindt door *feedback* en *feed-forward* ook begeleiding plaats.

Zo nodig, kan de student gebruik maken van de diensten van de decaan en/of de counselor van de Marnix Academie. De studenten van de MLI blijken hier maar zeer beperkt gebruik van te maken.

Informatievoorziening

Ten behoeve van toekomstige en potentiële studenten, verstrekt de opleiding informatie over de opleidingsdoelstellingen en het programma via een afzonderlijke website 'lereneninnoveren.nl'. Ook verstrekt de opleiding aan geïnteresseerde studenten een helder geschreven brochure, waarin de inhoudelijke opzet van en praktische informatie over het programma staat vermeld. De informatie richt zich zowel op de studie zelf als op de carrièremogelijkheden na de studie. Het panel vindt de informatie aan adspirant-studenten goed verzorgd.

Zoals reeds beschreven onder Standaard 5, doorlopen alle aankomende studenten een intakeprocedure, waarin met de student helder wordt gecommuniceerd over de doelstellingen van het programma, de te verwachten studiehouding en –belasting, en de voorwaarden die aan de werkomgeving worden gesteld. Het panel vindt de kwaliteit van de informatievoorziening ook in de intakefase goed geborgd.

Als de aspirant-student aan de voorwaarden voor instroom voldoet, wordt een tripartiete overeenkomst getekend tussen de student, de werkgever van de student en de opleiding. Hierin staan de school-ontwikkelingsvraag en de persoonlijke leervragen van de student vermeld, die het uitgangspunt vormen voor de opleiding.

De informatie over de verschillende programmaonderdelen, de lesroosters en de toetsing ontvangt de student voornamelijk via de elektronische leeromgeving.

Zoals vermeld, heeft de ELO als communicatiemedium niet goed gefunctioneerd, hetgeen ook blijkt uit de magere waardering van de studenten voor het onderwerp 'informatievoorziening', zowel in evaluaties (zie hierna) en bijeenkomsten van de opleidingscommissie als tijdens de audit. Het panel heeft inmiddels vastgesteld dat de ELO in het studiejaar 2011-2012 behoorlijk verbeterd is. Dit wordt tijdens de audit door de studenten desgevraagd bevestigd.

De vernieuwde elektronische leeromgeving bevat alle voor de opleiding benodigde informatie en studiematerialen. Was bij de vorige versie van de ELO de toegankelijkheid en vindbaarheid van documenten een probleem, de huidige ELO is naar het oordeel van het panel goed toegankelijk en helder gestructureerd. Het is duidelijk ingericht als verzamelpunt voor alle informatie, zodat iedereen gelijktijdig over dezelfde informatie kan beschikken en ernaar kan verwijzen.

Tutoren hebben op de ELO inzage in de werkstukken en de beoordelingsformulieren met feedback. Daarnaast werkt de Marnix Academie vanaf studiejaar 2012-2013 met Trajectplanner. Dit softwarepakket genereert een resultatenoverzicht per student, dat op elk moment beschikbaar is voor studenten, docenten en tutoren. Het panel oordeelt hier positief over.

Waardering studenten

De studentenwaardering voor het onderdeel 'informatievoorziening over de inhoud van de opleiding' scoort in de interne evaluaties van de opleiding onder de 3.5. Niet alle studenten kunnen de informatie terugvinden in de studiehandleiding (3.2) en ook de informatie over regels en procedures scoort een 3.4. In de NSE 2012 daarentegen tonen de studenten zich tevreden over de informatiebalie (3.7), het tijdig bekendmaken van toetsresultaten (3.5), het tijdig bekend maken van de roosters (3.7) en roosterwijzigingen (3.5).

Ook de voorlichting over de opleiding scoort in de NSE 2012 een 3.5.

Met de combinatie van leerkring, persoonlijke begeleiding van de tutor en de feedback vanuit de beoordelaars, wordt de studiebegeleiding door de studenten beoordeeld als een stevig onderdeel van het opleidingsprogramma. De scores van de diverse evaluaties (NSE, enquête onder alumni en periode-evaluaties) bewegen zich op dit punt tussen de 4.0 (kwaliteit van de begeleiding) en de 4.5 (coachingsbekwaamheid en betrokkenheid van de tutor).

Weging en Oordeel

Alles overwegend, stelt het panel vast dat (i) de aankomende studenten van de opleiding adequate en realistische informatie ontvangen, (ii) de opleiding de (elektronische) informatievoorziening over de inhoud van de opleiding aan studenten recent ingrijpend heeft verbeterd, hetgeen door de huidige studenten ook als zodanig wordt ervaren, (iii) de studieloopbaanbegeleiding passend is voor het niveau van een masteropleiding en geleidelijk toewerkt naar meer zelfsturing door de student en (iv) de studiebegeleiding nadrukkelijk wordt gevoed door feitelijke gegevens over de studievoortgang.

Op grond van deze bevindingen beoordeelt het panel Standaard 12 als 'goed'.

4.5. Kwaliteitszorg

Standaard 13: De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van meetbare doelen.

Toelichting NVAO: De opleiding bewaakt de kwaliteit van de beoogde eindkwalificaties, het programma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties via regelmatige evaluaties. De opleiding verzamelt tevens managementinformatie met betrekking tot rendementen en staf-student ratio.

Bevindingen

De opleiding heeft haar Kwaliteitszorgsysteem recent herzien en de actuele planning & control-cyclus beschreven in het document 'Aanpak Kwaliteitszorg MLI cursusjaar 2012-2013.

Voor het bewaken van de kwaliteit wordt uitgegaan van toetsbare streefdoelen. Als norm voor de verschillende kwaliteitsonderwerpen hanteert de opleiding een gemiddelde van 3.5 of hoger (bij een schaal van 1-5). Bij een kwalitatieve evaluatie, bijvoorbeeld bij het overleg met docenten en tutores, is gekozen voor een tevredenheid van 75% of hoger. Evaluaties die een lagere score te zien geven, leiden tot analyse en, zo nodig, verbetermaatregelen.

De te evalueren onderwerpen volgen grotendeels het NVAO-beoordelingskader voor accreditatie en zijn: beoogde eindkwalificaties, het programma (waaronder gastcolleges), het personeel, de voorzieningen, de studiebegeleiding, de toetsing, de gerealiseerde eindkwalificaties, de aansluiting van de competenties op de wensen van het werkveld en de procesorganisatie. De items worden bevraagd op verschillende momenten aan relevante betrokkenen.

Voor de evaluaties gebruikt de opleiding met ingang van mei 2012 het online softwarepakket *Questback*. Evaluaties kunnen daardoor digitaal verwerkt worden, wat de verwerkingstijd van de gegevens versnelt. Ter voorbereiding van deze verandering is kritisch gekeken naar de evaluatieformulieren. De vragen zijn vernieuwd en aangepast aan de doelen die nagestreefd worden. In de audit heeft het panel een selectie van evaluatieformulieren ingezien en vastgesteld dat deze heldere en relevante vragen bevatten, die leiden tot valide uitkomsten.

Naast de interne evaluaties, meet de opleiding haar landelijke positie ondermeer af aan de ranglijst van de keuzegids Masters (ambitie: 3 of hoger), de scores in de NSE (ambitie: 3.5 of hoger) en de groei in aantallen studenten (5% in 2012 -2013). In de Veldadviesraad (VAR) van de opleiding is gesuggereerd de norm van 3.5 te verhogen om daarmee het hoge ambitieniveau van het programma tot uitdrukking te brengen. Het panel vindt het verhogen van het ambitieniveau, mede gelet op de doorgaans hoge scores in in- en externe enquêtes, zeker gerechtvaardigd.

Voor een financiële realisatie in lijn met de begroting wordt uitgegaan van een maximale afwijking van 5% tussen begroting en realisatie.

De objecten van kwaliteitszorg en de concreet te realiseren doelen, laten zich samenvatten in het volgende schema:

Item	Norm
Beoogde eindkwalificaties	Gemiddelde van 3.5 (bij schaal van 1-5)
Het programma	Gemiddelde van 3.5 (bij schaal van 1-5)
Het personeel	Gemiddelde van 3.5 (bij schaal van 1-5)
De voorzieningen	Gemiddelde van 3.5 (bij schaal van 1-5)
Studiebegeleiding	Gemiddelde van 3.5 (bij schaal van 1-5)
De toetsing	Gemiddelde van 3.5 (bij schaal van 1-5)
De gerealiseerde eindkwalificaties	Gemiddelde van 3.5 (bij schaal van 1-5)
Aansluiting competenties op wensen werkveld	Gemiddelde van 3.5 (bij schaal van 1-5)
Procesorganisatie	Meer dan 75% van het CKO is tevreden
Verhouding medewerkers	20% lectoren, 60% docenten, 20% expertdocenten
Positie MLI in keuzegids	Positie 3 of hoger
Score op NSE (per onderdeel)	Gemiddelde van 3.5 (bij schaal van 1-5)
Financieel positief resultaat	Maximaal 5% afwijking tussen begroting en financiële realisatie

Aspect	Omschrijving	Norm
Studentenaantal	Het aantal 1e jaars MLI studenten dat op peildatum 1 oktober in Trajectplanner bij de opleiding staat ingeschreven.	30 studenten
	Het totaal aantal MLI studenten dat op peildatum 1 oktober in Trajectplanner bij de opleiding staat ingeschreven.	60 studenten
Maximaal uitvalpercentage	1 ^e jaar	20%
	2 ^e jaar	0%
Diplomarendement	Het aandeel studenten dat binnen 2 jaar na instroom het diploma heeft behaald	75%
Docent-studentratio	Verhouding van één fte op aantal studenten	1:25

De in het schema opgenomen aspecten worden per jaar meegenomen in de planning & control-cyclus van de Marnix Academie, zoals blijkt uit het eerder aangehaalde beleidsdocument.

De evaluatiedoelen worden geëvalueerd volgens een vaste evaluatiecyclus, die op academieniveau, en dus ook door de MLI, wordt gehanteerd. De evaluatiecyclus voor de MLI bestaat uit de volgende onderdelen:

- evaluaties: studenten (periode-evaluaties, evaluaties van expertdocenten, NSE), alumni, docenten en tutores, werkveld (zie ook Standaard 15);
- vijf perioderapportages en een jaarverslag;
- interne evaluatie (eens per zes jaar, halverwege de periode tussen twee externe evaluaties);
- peerreview ter voorbereiding van de externe evaluatie;
- een externe evaluatie in het kader van de accreditatie (iedere zes jaar).

Weging en Oordeel

Het panel concludeert dat de opleiding toetsbare streefdoelen heeft geformuleerd die alle relevante kwaliteitsindicatoren voor een masteropleiding bevatten (doelstellingen, programma, inzet van personeel en inzet van voorzieningen). Het panel vindt het door de Marnix Academie, i.c. de opleiding, gehanteerde kwaliteitszorgsysteem doeltreffend om de kwaliteitsdoelen te meten.

De opleiding hanteert eveneens toetsbare streefdoelen ten aanzien van haar rendementen (instroom, doorstroom, maximaal uitvalpercentage) en een systeem om deze te meten. Zij is bovendien voornemens de norm te verhogen.

Het panel beoordeelt Standaard 13 dan ook als 'goed'.

Standaard 14: De uitkomsten van de evaluaties vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de doelen.

Bevindingen

Om aan te tonen dat de opleiding de uitkomsten van evaluaties benut voor het verbeteren van het programma, heeft zij een aantal documenten overlegd, zoals (i) een verslag van een *peer review* tussen Marnix Academie – Edith Stein, (ii) verslagen van evaluatiebijeenkomsten van het Curriculum Kernoverleg (CKO) en (iii) het document 'Aanpak Kwaliteitszorg MLI cursusjaar 2012'. Het panel heeft de werking van het kwaliteitszorgsysteem vervolgens geverifieerd tijdens de auditgesprekken en de review van ter inzage liggende evaluatiedocumenten.

Uit de ter inzage liggende documentatie en de auditgesprekken blijkt dat er sinds de start van het masterprogramma veel verbeteringen zijn doorgevoerd. De input voor deze verbetermaatregelen kwam, naast de evaluatiegegevens van studenten, uit het overleg met de opleidingscommissie, de WAR en het CKO. De verbeteringen hebben betrekking op de inhoud van het programma, de studeerbaarheid, de communicatie en de toetsing.

Uit de geleverde documentatie blijkt zonneklaar dat de planning & control-cyclus tot doel heeft het monitoren van de door de opleiding geformuleerde streefdoelen. De gegevens uit de diverse evaluaties vormen daarbij de input om na te kunnen gaan of deze streefdoelen bereikt zijn en of er verbeteracties noodzakelijk zijn:

(i) Zo stelt het CKO in april 2012 vast dat de relatie tot periodedoelen en kerncompetenties niet meer overal expliciet is aangegeven en formuleert het hierop een verbeteractie die tevens wordt voorzien van de verantwoordelijk uitvoerder. Ten tijde van de audit is de verbeteractie inmiddels uitgevoerd.

Uit de notulen van CKO-besprekingen blijkt voorts dat de aanwezigen frequent refereren aan de afgenomen studentenevaluaties en op grond hiervan tot hun verbeteracties besluiten.

(ii) Een ander voorbeeld van doorgevoerde wijzigingen betreft een verbeterde opbouw van zowel de programmalijn als de onderzoekslijn. Na het eerste cohort is in het eerste jaar het Individueel actieonderzoek verplaatst van periode 3 naar periode 2 en het onderzoek naar de professionele identiteit van periode 2 naar periode 3. Deze wisseling vond plaats om een betere aansluiting te bewerkstelligen tussen het literatuuronderzoek in periode 1 en het individuele actieonderzoek in periode 2. Het literatuuronderzoek staat nu in dienst van het actieonderzoek.

(iii) In het tweede jaar is bovendien de plaats van het collectief praktijkonderzoek en de contextanalyse omgewisseld, zodat de uitkomsten van de contextanalyse een productieve rol spelen in de opzet van het collectief praktijkonderzoek.

Deze 'structuuringrepen' (ii) en (iii) zijn duidelijk terug te voeren op het resultaat van eerdere evaluaties onder de alumni, die de stelling 'De opleiding heeft een gestructureerde en duidelijke opbouw' met een score 3.4, dus onder de norm, beoordeelden.

(iv) Op grond van de evaluaties heeft de opleiding tevens het voornemen de positionering van de zelfreflectie- en zelfevaluatielijn in het programma van de MLI te verstevigen. Door de zelfevaluatielijn een meer zelfstandige positie te geven, wordt de ontwikkeling van de student beter zichtbaar voor zowel de student als de opleiding.

(v) Ook heeft de opleiding de studeerbaarheid van het programma verbeterd door bijeenkomsten aan te passen en/of te verplaatsen om zo de programmajijn en de onderzoekslijn beter op elkaar te laten aansluiten en de studielast gelijkmatig over de perioden verdeeld te houden.

(vi) Zoals eerder gemeld, heeft de opleiding met ingang van het studiejaar 2012-2013 een nieuwe ELO in gebruik genomen. Actie was nodig, omdat studenten de digitale leeromgeving van de academie beoordeelden met een 3.2. De vernieuwde ELO beoogt de betrekkelijke onvrede over de elektronische leeromgeving op te lossen.

(vii) De opleiding heeft op grond van evaluaties de toetsing verbeterd door een herziening van beoordelingsformats. Daarnaast is op advies van de WAR na het eerste cohort een aanpassing gedaan om de kwaliteit van het praktijkonderzoek beter zichtbaar te maken. Bij het tweede cohort (2010-2012) is daarom het eindverslag van het Collectief Praktijkonderzoek (CPO) beoordeeld (zie ook Standaard 16).

(viii) Omdat de opleiding heeft vastgesteld dat de evaluatiegegevens niet geheel dekkend waren voor de geformuleerde streefdoelen en de evaluaties nu online worden afgenomen, heeft de opleiding de evaluatieformulieren recent herzien. Ook heeft de opleiding de PDCA-cyclus onder de loep genomen en herzien. Het document Kwaliteitszorg MLI cursusjaar 2012-2013, dat het panel heeft ingezien, is daarvan het resultaat. De vernieuwde aanpak beschrijft op inzichtelijke wijze de doelen en instrumenten van de evaluatiecyclus en de PDCA-cyclus met de daarbij behorende betrokkenen (zie Standaard 15).

Uit de panelgesprekken tijdens de audit blijkt dat management en staf aandacht hebben voor de implementatie van geplande verbeteringen.

Het panel is nog minder positief over wat wel wordt aangeduid als de borging van 'de kleine kwaliteit'. Een misleidende kwalificatie, omdat dit voor studenten meestal als 'essentiële kwaliteit' wordt ervaren.

Tijdens het lesbezoek en – in mindere mate – de audit gaven studenten te kennen dat 'de administratie en de communicatie over organisatorische zaken als roosters en tentamens wel voor verbetering vatbaar zijn.' Het management geeft tijdens de audit aan dat het recent in gebruik genomen administratief systeem deze problemen grotendeels moeten verhelpen.

Weging en Oordeel

Op grond van voorgaande bevindingen, stelt het panel vast dat de opleiding zowel in de door haar ter beschikking gestelde documentatie als tijdens de audit met duidelijke voorbeelden heeft aangetoond dat zij niet alleen de opleiding periodiek evalueert aan de hand van streefdoelen, maar dat zij de uitkomsten van deze evaluaties aantoonbaar gebruikt om verbetermaatregelen door te voeren die duidelijk bijdragen aan de realisatie van de doelen.

Hoewel de doelen, getuige ook enkele van de constatering in de paragrafen hiervoor, nog niet alle zijn behaald, vindt het panel de PDCA-cyclus als zodanig al wel goed functioneren. De door studenten gesignaleerde 'verbeterpunten' hebben immers alle de aandacht van de opleiding en worden – ook al voorafgaand aan de audit – opgevolgd door concrete verbeteracties.

Het panel beoordeeld Standaard 14 dan ook als 'goed'.

Standaard 15: Bij de interne kwaliteitszorg zijn de volgende partijen actief betrokken: opleidingscommissie, examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en afnemend beroepenveld.

Bevindingen

In het document 'Aanpak Kwaliteitszorg' heeft de opleiding haar benadering van de kwaliteitszorg voor de MLI vastgelegd. Daarin vermeldt zij waar en hoe de opleidingscommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld zijn betrokken bij de evaluatie en verbetering van de opleiding. De beschreven aanpak is van recente datum en wordt gehanteerd met ingang van het studiejaar 2012 -2013.

Te evalueren items	Studenten	Docenten / tutores	Alumni	Werkgevers
Beoogde eindkwalificaties	X	X	X	X
Het programma	X	X	X	X
Het personeel	X		X	
De voorzieningen	X	X	X	
Studiebegeleiding	X	X	X	
De toetsing	X	X	X	
De gerealiseerde eindkwalificaties	X	X	X	X
Aansluiting competenties op wensen werkveld			X	X
Procesorganisatie		X		

Naast de formele evaluatiecyclus, die grotendeels het NVAO-accreditatiekader volgt, borgt de opleiding eveneens dat de studenten ongevraagd verbeterpunten kunnen aandragen. Met name, zo blijkt ook tijdens de audit, kunnen studenten in de leerkringen gevraagd en ongevraagd hun adviezen uitbrengen.

Wijze van evalueren onder belanghebbende partijen

Op basis van de gehanteerde normen voor de kwaliteitsborging van de masteropleiding (zie Standaard 13), wordt de opleiding onder de belanghebbende partijen met de volgende frequentie en op de volgende wijze geëvalueerd:

Studenten

De evaluaties van tevredenheid en waardering door studenten vinden plaats op de volgende momenten: (i) jaarlijkse evaluatie NSE, (ii) Periode-evaluaties aan het einde van elke periode, (iii) Evaluaties van expertdocenten, (iv) panelgesprek, waarin met de studenten van de opleidingscommissie de resultaten van de evaluaties worden besproken om zo kwalitatieve informatie te verkrijgen, (v) met studenten die de opleiding vroegtijdig verlaten vindt een exitgesprek plaats.

Zoals vermeld, vinden de evaluaties onder studenten met ingang van het studiejaar 2012 - 2013 online plaats.

Alumni

Alumni worden bevraagd over alle 16 standaarden van het NVAO-accreditatiekader negen maanden na de afronding van de opleiding.

Docenten

De docenten van de opleiding voeren twee keer per jaar een algemeen docentenoverleg. Uit de agenda en de notulen van deze bespreking die het panel heeft ingezien, blijkt dat de evaluatie van de MLI een vast bespreekpunt is. In het CKO, waar kerndocenten deel van uitmaken, worden per periode het programma, de toetsing en de informatievoorziening besproken.

Opleidingscommissie

Uit de notulen van de opleidingscommissie, die het panel ter inzage had, blijkt dat deze commissie regelmatig overlegt, onder meer over onderwerpen als de studeerbaarheid van het programma, adviezen bij het ontwikkelen van de opleiding, borgen van structuren en processen en advisering over de OER.

Werkveld

Evaluatie door het werkveld gebeurt primair in de VAR, zoals blijkt uit de notulen van haar bijeenkomsten. Tijdens de audit merken betrokkenen hierover op: 'We bespreken veel onderwerpen en hebben bijvoorbeeld behoorlijk stevig gediscussieerd over het beroepsbeeld. Ook hebben we inbreng gehad bij het ontwerp van het beoordelingskader voor het collectief praktijkonderzoek. In onze laatste bijeenkomst is ook gesproken over het ambitieniveau van de opleiding. Dat moet wat ons betreft geen 6,5 zijn, maar vooral op excellentie gericht,' aldus één van de VAR-leden tijdens de audit.

Ook vraagt de opleiding de leidinggevenden van de studenten om hun mening. Dit gebeurt door zowel in het eerste als in het tweede studiejaar een bijeenkomst voor schoolleiders te organiseren als onderdeel van het programma. Tijdens deze bijeenkomsten staat evaluatie op de agenda. De leidinggevenden van de afgestudeerde studenten worden in het schooljaar na hun afstuderen via een digitale enquête bevraagd naar de transfer van de inhoud van en tevredenheid over de opleiding. Deze enquête heeft voor het eerst plaatsgevonden in augustus 2012.

Examencommissie

Het panel mist in de door de opleiding opgezette evaluatiecyclus een formele inbreng van de examencommissie, die – blijkens de auditgesprekken – wel evalueert en daarover ook met het management communiceert, maar niet als onderdeel van de formele PDCA-cyclus. De opleiding geeft in de audit aan de rol van de examencommissie- waarvan de samenstelling sowieso wordt herzien (zie ook Standaard 16) – in de PDCA-cyclus steviger te zullen inbedden.

Aandachtspunten zijn ook, zo blijkt uit evaluaties (2.9 – 3.2), de terugkoppeling en publicatie van resultaten. 'Daar horen we of zien we op papier weinig van, maar we merken wel dat evaluaties ook leiden tot concrete verbeteringen,' aldus de studenten. De opleiding vindt ook zelf dat de communicatie over evaluaties op een meer structurele wijze dient plaats te vinden.

Weging en Oordeel

De bevindingen van het panel tonen aan dat de opleiding bij haar interne kwaliteitszorg vrijwel alle gremia betreft. Studenten, docenten/tutores, alumni en werkgevers zijn opgenomen in de evaluatiecyclus. Ook de opleidingscommissie maakt deel uit van de PDCA-cyclus. Echter, de examencommissie valt ten tijde van de audit nog buiten de formele kwaliteitszorgcyclus en ook de publicatie van en communicatie over de uitkomsten van de evaluaties dient nog op een meer structurele wijze te gebeuren.

Het panel beoordeelt Standaard 15 dan ook als 'voldoende'.

4.6. Toetsing en *gerealiseerde* eindkwalificaties

Standaard 16: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

De Marnix Academie heeft haar toetsbeleid beschreven in een afzonderlijke 'Nota Toetsbeleid, 2007', waarop de hogeschool een supplement voor de afzonderlijke masteropleidingen heeft ontwikkeld. In het centrale toetsbeleid zet de academie haar visie op toetsen en beoordelen in relatie tot competentiegericht onderwijs uiteen. Daarbij ligt de focus op een ontwikkelingsgerichte benadering van leren, beoordelen en toetsen, waarbij het leren en ontwikkelen aan de hand van de resultaten van de toetsing centraal staat.

Systeem van toetsen en beoordelen

In het toetsbeleid van de Master Leren en Innoveren worden drie functies en vier algemene uitgangspunten onderscheiden. De drie functies zijn: (i) het bewaken van de kwaliteit van de opleiding, (ii) het selecteren van studenten (door middel van summatieve toetsing), (iii) het begeleiden van de ontwikkeling van studenten (door middel van formatieve toetsing).

De vier algemene uitgangspunten zijn: (i) toetsen hebben een sturende werking op het studeergedrag van studenten, (ii) studenten moeten bij summatieve toetsen niet beoordeeld worden door de degene die ze heeft begeleid, (iii) de wijze van toetsen moet werkbaar zijn voor studenten, docenten en onderwijsondersteunend personeel en (iv) studenten worden serieus genomen in hun ervaringen met toetsing.

Formatieve toetsing

Formatieve toetsing speelt in de opleiding een belangrijke en structurele rol. Dit gebeurt bijvoorbeeld door (zelf)diagnose, feedback, monitoring, reflectie en evaluatie.

De meeste toetsmomenten beoordelen een tussenstand in de ontwikkeling van de student. De student toont aan, in relatie tot de periodedoelen, welke ontwikkeling hij heeft doorgemaakt ten aanzien van de beschreven kerncompetenties.

Summatieve toetsing

Summatieve toetsing wordt ingezet voor selectie, kwalificering en certificering.

Onder *selectieve toetsing* verstaat de opleiding toetsing ten behoeve van oriëntatie, selectie, toelating en plaatsing. Deze toetsing gebeurt door het opleidingsmanagement aan het begin van de MLI-opleiding in de vorm van een intakegesprek waarin studenten met hun *position paper* de geschiktheid voor de opleiding aantonen.

Kwalificerende toetsing vindt plaats aan het eind van periode 2 van het eerste jaar van de MLI. Deze toets is bedoeld om te bepalen of de student aan het vereiste niveau voldoet. Op basis van een beoordeling wordt een bewijs verkregen dat competenties tot op het dan vereiste niveau verworven zijn en dat het bijbehorende kennis- en vaardigheidsniveau beheerst wordt.

Certificerende toetsing leidt aan het einde van de opleiding tot het behalen van de graad van de Master Leren en Innoveren. Binnen de opleiding wordt daartoe gebruik gemaakt van een digitaal verzamelportfolio. Het portfolio geeft een overzicht van alle documenten en activiteiten die de student gebruikt of onderneemt om de kerncompetenties te verwerven. In dit verzamelportfolio zijn van iedere student de volgende documenten opgenomen:

- de tripartiete overeenkomst tussen student, opleiding en opdrachtgever met herzieningen;
- alle onderzoeksrapportages met bijbehorende beoordelingen;
- alle zelfevaluaties met bijbehorende bewijzen en beoordelingen;
- alle informatie over de student en zijn of haar school/ opleiding.

Het panel heeft tijdens de audit een aantal dossiers ingezien en vastgesteld dat deze alle door de opleiding opgegeven documenten bevatten.

Integrale beoordeling langs drie lijnen

Binnen de MLI vindt een integrale beoordeling van het doen van onderzoek, het begeleiden van een innovatieproces in de eigen school en van zelfevaluatie plaats. In het beoordelingsstelsel worden twee beoordelingslijnen (A en B) en een contractlijn (C) gehanteerd:

- Toetsing van *kennis en onderzoekvaardigheden* in de programma- en onderzoekslijn; daarbij wordt grotendeels formatief maar ook summatief getoetst. De toetsing vindt plaats aan het einde van iedere periode in jaar 1 en 2.
- Toetsing van de *zelfevaluatie*; formatieve en summatieve toetsing op basis van het verzamelportfolio aan het einde van iedere opleidingsperiode; de student maakt bij de summatieve toetsmomenten een assessmentdossier.
- Beoordeling van de *contractlijn*: herijking van de tripartiete overeenkomst aan het einde van het tweede jaar en aan het einde van de opleiding, samen met opdrachtgevers.

- Aan de hand van een *onderzoeksverslag* worden per periode de verwerking van opleidingsinhouden (kennis) en de opgedane onderzoekvaardigheden getoetst. Bij formatieve toetsing leidt de feedback van de beoordelaar (medestudent of docent) tot verbetering van het product. Summatieve toetsing leidt tot kwalificering van het niveau waarop de student een onderzoek kan opzetten, uitvoeren en evalueren. De criteria voor beoordeling heeft de opleiding vastgelegd in formats die vooraf via de elektronische leeromgeving van de opleiding bekend zijn gemaakt. Studenten leggen zelf een plan van aanpak voor aan de tutor op basis van de criteria in het format. Bij een voldoende beoordeling van de formatieve of summatieve toets worden studiepunten toegekend.

In het programma van de MLI worden de volgende onderdelen naar inhoud en onderzoek summatief getoetst: (i) het individueel actieonderzoek in periode 2, jaar 1, (ii) het onderzoeksplan in periode 4, jaar 2, (iii) de rapportage van het CPO in periode 5 jaar 2.

Als een student bij de summatieve toetsing van het onderzoek in periode 2 jaar 1, ook na een herkansing, met een onvoldoende beoordeeld wordt, krijgt hij of zij een dringend advies met de opleiding te stoppen.

- Aan de hand van periodieke *zelfevaluaties* bewijst de student, op basis van het verzamelportfolio, de mate van beheersing van de eindkwalificaties van de MLI. Aan de hand van de zeven eindkwalificaties, c.q. de kerncompetenties, maakt de student inzichtelijk waar hij staat in zijn ontwikkeling. Dit doet hij door in zijn verzamelportfolio een *logboek* bij te houden waarin hij reflecteert over activiteiten die hij of zij als onderzoeker, begeleider, innovator of expert uitvoert in de praktijk. De opleiding geeft aan de kwaliteit van de zelfevaluatielijn verder te willen versterken door in de leerkring nog meer gelegenheid te bieden dan nu het geval is voor zelfdiagnose, peer-feedback, presentatie en evaluatie.

De meeste toetsen in de zelfevaluatielijn zijn formatief; het gaat vaak om *peer assessments* in de leerkring en feedback van de tutor. De zelfevaluatielijn kent twee summatieve toetsen: een aan het einde van jaar 1 en een aan het einde van de opleiding.

Met de finale summatieve toetsing stelt de opleiding vast of de student aan het eind van de opleiding alle kerncompetenties beheerst op masterniveau. Daartoe overlegt de student een *assessmentdossier* aan de beoordelaars.

(C) De *contractlijn* borgt de samenwerking van de student met het werkveld. Dit gebeurt aan de hand van een tripartiete overeenkomst tussen school, opleiding en student. Aan het eind van de tweede periode wordt de overeenkomst herijkt op basis van een checklist voor student en leidinggevende. In afsluitende periode vindt na afronding van het CPO een evaluatie plaats. Beide beoordelingen gebeuren tijdens bijeenkomsten (periode 3 jaar 1, periode 5 jaar 2) waarin opleiding, leidinggevend en studenten met elkaar kennis en ervaring delen over de ontwikkeling van de masterstudenten en over hun bijdrage aan de organisatieontwikkeling. Via vooraf opgesteld evaluatieformulieren maken de opdrachtgevers kenbaar hoe zij het handelen van de masterstudent in het onderzoekmatig begeleide innovatietraject beoordelen, zowel in de rol van onderzoeker, als in die van begeleider, innovator en expert. De opleiding wordt afgesloten met een assessment (eindgesprek).

Om te beoordelen of met de opleiding ook de beoogde eindkwalificaties worden behaald, heeft het panel met name steekproefsgewijs A en B beoordeeld (zie hierna 'Realisering Eindkwalificaties').

Validering van toetsing en beoordeling

Om tot een betrouwbare, intersubjectieve beoordeling van producten van studenten te komen, heeft de opleiding de volgende instrumenten ingezet: (i) het gebruik van heldere beoordelingsformats, (ii) intervisiebijeenkomsten met beoordelaars over de beoordeling van werkstukken (intersubjectieve betrouwbaarheid), (iii) het scheiden van begeleiden en beoordelen (met name ten aanzien van het eindwerkstuk), (iv) het inzetten van een tweede interne beoordelaar en (v) het benutten van externe beoordelaars voor kwaliteitscontrole.

Ten aanzien van de inzet van deze instrumenten heeft het panel vastgesteld dat (i) de beoordelingsformats jaarlijks worden geëvalueerd en zo nodig aangescherpt, een en ander op basis van evaluaties met studenten over de helderheid, de precisie en de relevantie van de indicatoren voor beoordeling, (ii) de tutoren en docenten regelmatig een intervisiebijeenkomst hebben waarin een werkstuk van een student door iedereen onafhankelijk van elkaar beoordeeld wordt om zodoende intersubjectieve betrouwbaarheid te bewerkstelligen, (iii) een tutor die een student begeleidt in de leerkring, niet dezelfde student mag beoordelen, (iv) bij twijfel over de te geven beoordeling door de eerste beoordelaar een tweede interne beoordelaar kan worden geraadpleegd, het eindverslag van het collectief praktijkonderzoek standaard door twee beoordelaars wordt beoordeeld en het eindcijfer door de eerste en tweede eindbeoordelaar gezamenlijk wordt bepaald. Het panel is positief over deze benaderingswijze.

Externe beoordeling

Bij het tweede cohort van de MLI (2010 – 2012) is het verslag van het collectief praktijkonderzoek van acht, willekeurig gekozen, studenten door een externe beoordelaar achteraf beoordeeld ter verificatie van de gegeven beoordeling. Bij zeven van de acht verslagen kwam de beoordeling overeen; één week af. De opleiding heeft besloten om het verslag van het collectief praktijkonderzoek vanaf collegejaar 2012 – 2013 standaard door een tweede externe (niet bij de opleiding betrokken) beoordelaar te laten reviewen.

De opleiding, zo blijkt tijdens de audit, geeft een groot gewicht aan de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing. Dit komt mede doordat uit de resultaten van enquêtes onder studenten en alumni bleek dat met name in de jaren 2009-2010 en 2010-2011 beoordelingscriteria vooraf niet altijd duidelijk waren.

Zoals al vermeld onder Standaard 14, heeft de opleiding op grond van deze evaluatie-uitkomsten de beoordelingsformats grondig herzien en ontwikkelt zij – in overleg met andere MLI-opleidingen – een verdere verfijning van de beoordelingssystematiek door zogenaamde *rubrics* te introduceren. Het panel ondersteunt deze gedachte, temeer dat daardoor de beoordeling ook meer kwalitatief dan kwantitatief van aard wordt. Het panel gaat hier nog verder op in.

Een andere aanpassing betreft de toetsing van het collectief praktijkonderzoek (CPO, eind periode 5). Bij het eerste cohort (2009-2011) is het collectief praktijkonderzoek tussentijds formatief getoetst. Er is vervolgens van het gehele CPO wel een eindverslag gemaakt door de student, maar dat is uiteindelijk niet meer beoordeeld door de opleiding, waardoor de kwaliteit van het praktijkonderzoek enigszins buiten beeld bleef.

In plaats daarvan hebben studenten een presentatie over het CPO op de eigen school gegeven, een gezamenlijk symposium over hun onderzoeken georganiseerd en een publieksartikel geschreven. Het publieksartikel is beoordeeld.

De reden om te kiezen voor beoordeling van het publieksartikel en niet voor het collectief praktijkonderzoek was dat de opleiding niet alleen de kwaliteit van de master als onderzoeker wil beoordelen maar ook de masterstudent in zijn rol als innovator, begeleider van een collectief praktijkonderzoek en als expert die op een deelterrein zijn kennis wil delen.

Op advies van de WAR is na het eerste cohort (2009-2011) een aanpassing gedaan om de kwaliteit van het praktijkonderzoek beter zichtbaar te laten worden, ook voor externen. Door deze interventie wordt vanaf cohort 2010-2012 de rol van de master als onderzoeker even sterk gewaardeerd als die van de andere drie genoemde rollen. Het panel beoordeelt de uitkomst van de interventie door de WAR positief, zeker in het belang van het praktijkgericht onderzoek in de context van een masteropleiding.

Het panel is ook positief over de inzet van de opleiding de kwaliteit van de onderzoeklijn verder te versterken door in het tweede jaar zowel het onderzoeksplan voor het CPO als de rapportage van het CPO te koppelen aan nog duidelijker criteria waar beide onderdelen aan dienen te voldoen.

Vanaf het tweede cohort (2010-2012) wordt het eindverslag CPO beoordeeld op basis van de criteria die de opleiding heeft beschreven in het beoordelingsformat CPO. Het panel heeft deze beoordelingscriteria bestudeerd en vindt ze nogal formalistisch en tamelijk kwantitatief van aard. Het panel zou op dit punt graag een beoordelingsformulier willen zien dat is toegesneden op een meer inhoudelijke beoordeling van het specifieke onderzoek met een dito toelichting van de beoordelaar.

De opleiding, met name de examencommissie, heeft dit zelf al eerder geconstateerd en de opleiding heeft daardoor nu een format in ontwikkeling, dat landelijk wordt afgestemd en een indeling naar verschillende '*rubrics*' bevat. Het panel vindt dit een goede ontwikkeling.

Examencommissie

De door het CvB van de Marnix Academie aangestelde examencommissie heeft als taak te waarborgen dat de toetsing en examinering binnen de opleiding adequaat plaatsvindt. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de commissie zijn zodanig in de OER van de opleiding beschreven dat deze voldoen aan de strekking van de recente WHW.

De examencommissie van de opleiding stelt ondermeer het toetsplan met bijbehorend toetskader vast en bestaat grotendeels uit kerndocenten van de opleiding MLI. De betrokkenheid met en kennis van het directe opleidingsproces is hierdoor groot. Tijdens de audit benadrukken zowel de zittende examencommissie als het management van de opleiding ernaar te streven de examencommissie meer op afstand te zetten van het directe opleidingsproces en haar zo een meer formele en geobjectiveerde plaats in de organisatie te geven.

Om dit mogelijk te maken zal in de loop van het studiejaar 2012-2013 een gezamenlijke examencommissie in het leven worden geroepen voor beide geaccrediteerde masteropleidingen van de Marnix Academie (Master Educational Leadership en de Master Leren en Innoveren). Het panel is positief over deze ontwikkeling en geeft de opleiding in overweging ook externe gecommiteerden in de examencommissie op te nemen.

Waardering studenten/werkveld

De studenten van de opleiding tonen zich in de interne en externe evaluaties tevreden over het door de opleiding gehanteerde systeem van toetsen en beoordelen. De scores variëren van 3.6 (zin van het portfolio als beoordelingsinstrument) tot 4.1 (aansluiting van de toetsing op inhoud programma). De opleiding lijkt inmiddels een behoorlijke slag gemaakt te hebben waar het gaat om het vooraf duidelijk maken van de beoordelingscriteria. Werd dit punt door het eerste cohort studenten nog met een 2.3 gewaardeerd, het daaropvolgende cohort beoordeelt dit onderwerp met een 3.7 – 3.8.

De vraag of de master-leraar bijdraagt aan de ontwikkeling van het kennisdomein van de beroepsgroep, bijvoorbeeld door publicaties, workshops of door middel van colleges, beantwoorden de werkgevers met een score 3.9. Ook geven de werkgevers aan dat de MLI-opleiding nadrukkelijk een rol heeft gespeeld bij de positie die de student nu in de organisatie inneemt. Eén van de werkveldvertegenwoordigers bevestigt dit tijdens de audit: 'De opleiding draagt duidelijk bij aan de verdere professionalisering van de docent. Ze krijgen daardoor een andere rol in het onderwijs. Meer leidinggevend. En ze acteren vaak in de voortrekkersrol bij onderwijs- of leerplanvernieuwingen.'

Realisering eindkwalificaties

Als onderdeel van de audit heeft het panel voorafgaand aan de visitatie van de opleiding een lijst met 51 afgestudeerden ontvangen. Hieruit heeft het panel een gestratificeerde selectie van afstudeerdossiers bestudeerd. Het overzicht hiervan is opgenomen in bijlage V bij dit rapport. Het panel heeft naar beide cohorten (2009 en 2010) gekeken en de nadruk gelegd op de meest recente reeks afstudeerwerken. Deze studenten zijn, in tegenstelling tot het eerste cohort, afgestudeerd op het verslag van het collectief praktijkonderzoek en de zelfevaluatie.

Van de door het panel beoordeelde afstudeerdossiers week het oordeel over één werkstuk af van dat van de opleiding. Het werkstuk was afkomstig uit de eerste lichting studenten. Het scoorde naar het oordeel van het panel te laag op transparantie en navolgbaarheid; ook bevatte het werkstuk geen heldere conclusies.

Opschaling bleek echter niet nodig, omdat de overige afstudeerdossiers door het panel aan de maat werden bevonden. De door het panel toegekende cijfers weken nooit meer dan 0,5 punt af en afwijkingen tastten nimmer de cesuur aan. Het panel vond het door de opleiding afgegeven oordeel overwegend logisch, navolgbaar en adequaat.

Over de kwaliteit van de werkstukken maakten de panelleden – in samenvatting – de volgende drie opmerkingen, die deels kunnen worden opgevat als aanbevelingen voor verdere verbetering van het afstudeerniveau.

- (i) Het 'collectieve' spreekt niet altijd uit de werkstukken; hoewel de meeste (niet alle) verslagen er een beschrijving van geven, lijkt het in sommige gevallen toch erg in de richting te gaan van een onderzoeker die een groepje mensen aanstuurt en soms ook respondent lijkt te worden. Dat roept in enkele gevallen de vraag op hoe collectief het onderzoek eigenlijk is;
- (ii) Veel verslagen en projecten zijn erg beschrijvend van aard, zowel in de vraagstelling als de methode. Het panel vindt dit afbreuk doen aan de praktijkrelevantie, omdat er dan immers van alles moet worden afgeleid voor de praktijk.

Panelleden missen ook de onderzoeksvragen waar vergeleken wordt, of verbonden of ontworpen, etc. Het panel vraagt zich derhalve af of de onderzoeken gegeven de focus van de MLI niet meer 'ontwerpender' en 'interveniërender' zouden mogen zijn, en meer op vaardigheden gericht bovendien;

Het panel constateert dat veel onderzoeksprojecten bestaan uit diverse deelprojecten; deze lijken vrij breed. Ten behoeve van de kwaliteit en bruikbaarheid zou het, naar het oordeel van het panel, beter zijn om in te zetten op gerichte en afgebakende praktijkvragen en een methode die daarbij aansluit. Soms kreeg het panel de indruk dat studenten zich 'vertilden' aan hun focus, waarmee vervolgens een aantal verslagen veel uitgebreider werd dan nodig;

(iii) De methode van onderzoek blijft nog geregeld onderbelicht. In enkele dossiers trof het panel mooie voorbeelden aan, maar ook waren er verslagen waar nauwelijks een navolgbare methode uit was te distilleren. Meestal is er dan wel sprake van een navolgbare beschrijving van de instrumenten en de respondenten, maar hoe data geanalyseerd en gecodeerd werden e.d. is veel minder helder. Juist bij praktijkonderzoek, zo stelt het panel, zou dit zorgvuldig moeten gebeuren. Immers, niets is zo gevaarlijk als praktijk/interventies baseren op onderzoek waarvan onduidelijk is hoe de resultaten precies tot stand zijn gekomen. Het panel ziet hier een duidelijke relatie met de verlangde explicitering van onderzoek en innoveren onder Standaard 1.

In algemene zin vindt het panel dat een risico is gelegen in het behalen van één van de kernindicatoren van de hbo-master, namelijk het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van de professie. Het is de vraag of met het antwoord op een eigen, lokale school-ontwikkelvraag hieraan voldoende wordt bijgedragen. Hoewel het panel alle beoordeelde eindwerkstukken zowel onderzoeks-methodologisch als inhoudelijk aan de maat vond, is het panel van mening dat de onderzoeksresultaten voor een hbo-master het eigen 'verlegenheidsniveau' duidelijk moeten overstijgen en dat de opleiding in dat kader moet streven naar een hoger generaliseerbaarheidsgehalte van de onderzoekopbrengsten.

Weging en Oordeel

Op grond van voorgaande bevindingen, maakt het panel de volgende overwegingen: De opleiding hanteert een toetsbeleid met een daarvan afgeleid toetsplan, dat waarborgt dat de student de kerncompetenties in samenhang verwerft. De gekozen toetsvormen sluiten goed aan op de competentiegerichte eindkwalificaties van de opleiding. De opleiding zorgt er bovendien voor dat de toetsen valide en betrouwbaar zijn. De opleiding heeft recentelijk stevige slagen gemaakt waar het gaat om de inzichtelijkheid van de beoordelingscriteria.

De examencommissie van de opleiding functioneert op het juiste niveau en heeft goed zicht op de kwaliteit die in de opleiding wordt gerealiseerd en op welke punten nog verbeteringen in de toetsing nodig zijn. Een reorganisatie plaatst de examencommissie in personele zin wat verder van de opleiding, waardoor – naar verwachting – een verdere objectivering van de behaalde kwaliteit plaatsvindt. Een belangrijk aandachtspunt in dit verband vindt het panel de nog geringe generaliseerbaarheid van de onderzoekopbrengsten.

Met de eindwerkstukken die het panel heeft beoordeeld, toont de opleiding aan dat zij de beoogde eindkwalificaties realiseert. Alumni en werkveldvertegenwoordigers bevestigen dit.

Het panel beoordeelt Standaard 16 als 'voldoende'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De Marnix Academie heeft kans gezien om in relatief korte tijd een stevige masteropleiding neer te zetten met een compact, didactisch goed uitgewerkt en samenhangend programma.

De opleiding beschouwt de samenwerking in Interactum-verband als effectief en vruchtbaar. Er wordt actief, gezamenlijk vormgegeven aan de inhoud van de MLI en de doorlopende leerlijnen, met daadwerkelijke coherentie tot gevolg. Daarbij wordt het discours over het beroepsprofiel van de Master Leren en Innoveren als 'teacher-leader' met alle betrokkenen voluit gevoerd.

De door de opleiding verstrekte documentatie, de hoge informatiewaarde en de heldere structuur ervan, alsook de plezierige auditgesprekken, resulteerden in een consistent beeld. De sfeer tijdens de audit vond het panel sprekend voor de goede onderlinge relaties tussen de betrokken docenten en studenten, en daarmee voor het inspirerende studieklimaat in de opleiding. Dit karakteriseert zich door een open sfeer, korte lijnen en de bereidheid van alle betrokkenen te werken aan constante kwaliteit. In die zin neemt het panel over de volle breedte een attitude waar die is gericht op het vestigen van een kwaliteitscultuur.

De opleiding heeft een uitermate gekwalificeerd docententeam dat de inhoudelijke inspiratie en uitdagingen biedt die behoren bij een hbo-masterprogramma.

Het is evident dat de Master Leren en Innoveren van de Marnix Academie nog een opleiding in ontwikkeling is, maar wel een die stevige stappen voorwaarts zet. Studenten en alumni zijn over het algemeen zeer tevreden over de MLI. Met name het niveau van de opleiding, de bereikte eindkwalificaties, de toepasbaarheid in de praktijk en de deskundigheid van docenten en tutores scoren bovengemiddeld. Ook de werkgevers van de alumni oordelen positief over de competenties van de afgestudeerde studenten.

Het panel vindt de eerste resultaten van de afgestudeerden eveneens aan de maat; aandacht verdienen (i) de verhouding tussen de inhoudelijke en de meer formalistische beoordelingscriteria, (ii) de oriëntatie op de ontwikkeling van de professie en (iii) de generaliseerbaarheid van de onderzoeksuitkomsten. De opleiding kan bovendien nog aan inhoud en statuut winnen (iv) door zich meer in een internationale context te plaatsen dan nu het geval is. Dat vergt niet alleen een aangepaste focus in het opleidingsprofiel, het programma en van docenten, maar ook daarop afgestemde voorzieningen in de mediatheek.

Dit alles overziend, en in overeenstemming met de beslisregels van de NVAO, komt het panel voor de opleiding als geheel uit op het oordeel 'voldoende'.

6. AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk van het rapport neemt het panel een aantal aanbevelingen aan de opleiding op, die ofwel uit de hoofdtekst voortvloeien, dan wel voortkomen uit observaties die het panel *en marge* van de audit heeft gedaan.

Onderwerp 1 – Beoogde eindkwalificaties

- Het panel beveelt de opleiding aan het begrip '*teacher-leader*' nader te concretiseren in de beoogde eindkwalificaties en daarmee een duidelijker profiel van een door de Marnix Academie (Interactum) opgeleide MLI'er te formuleren.
- Het panel beveelt de opleiding aan de internationale oriëntatie die een masterprogramma qualitate qua dient te hebben, op te nemen in de eerstvolgende herziening van haar kerncompetenties.
- Het panel beveelt de opleiding aan haar visie op onderzoek en innoveren nader te expliciteren.
- Het panel constateerde een grote bandbreedte tussen de verschillende tripartiete overeenkomsten en de bijlagen (kenmerken werkplekleeromgeving, *position paper*). Sommige waren zeer summier, andere uitgebreid uitgewerkt. Op enkele ontbraken handtekeningen. Het panel beveelt de opleiding aan de eenvormigheid en kwaliteit van de tripartiete overeenkomsten nog beter te bewaken.
- Het panel beveelt de opleiding aan om bij het ondertekenen van de tripartiete overeenkomst en het bespreken van het *position paper* ook een risicoanalyse te maken met betrekking tot eventueel te verwachten weerstanden in de eigen organisatie.
- Het panel geeft de opleiding in overweging om de leerkringen te differentiëren op basis van overeenkomstige *position papers* van studenten.

Onderwerp 2 – Programma

- Het panel beveelt de opleiding aan onderzoek als innovatiemiddel een meer innovatieve kleur te geven. Bij het panel bestond de indruk dat het onderzoek in veel gevallen wat traditioneel en beschrijvend was, dan wel was het niet altijd helder of de gekozen aanpak ('interpretatief onderzoek') nu wel de beste keus is voor een leren-en-innoveren- master, hoezeer op zichzelf ook passend voor praktijkgericht HBO-onderzoek. Het panel beveelt in dit kader de opleiding aan binnen de onderzoekslijn nog sterker aandacht te besteden aan de mogelijkheden van ontwerpgericht onderzoek, interventieonderzoek, flankerend evaluatieonderzoek en actieonderzoek. Afhankelijk van het type innovatie en vraag zou zowel kwantitatief, evaluatief onderzoek gedaan kunnen worden, als meer kwalitatief, interpretatief. Te sterk de nadruk op één van de drie in de opleiding aangestipte paradigma's lijkt het panel niet verstandig.
- Het panel geeft de opleiding in overweging de aandacht voor de rol van de MLI'er in transitieprocessen in het onderwijs nog zichtbaarder te maken in het programma. Dit vraagt kennis en vaardigheden ten aanzien van veranderkunde, systeemtheorie, groepsdynamica, communicatie en een hoge beheersing van reflectieve vaardigheden. Deze lijn is nu nog minder zichtbaar in het ondersteunend onderwijs en in de toetsing. In dit verband vindt het panel een discussie over het onderscheid tussen wat voor de MLI leren, innoveren en onderzoek zijn, aan te raden. Overigens, zonder hierbij de onderscheidende kenmerken 'professionele identiteit' en 'onderzoekende houding' als basis voor innovatie met het badwater weg te gooien.

- Het panel beveelt de opleiding aan, nog meer dan nu het geval is, te zoeken naar diversiteit en creativiteit (passend bij een master die innovators opleidt) in werkvormen en toetsing.
- De internationale component als onderdeel van het masterprogramma zou, naar het oordeel van het panel, zwaarder aangezet moeten worden. Het panel beveelt daarbij de opleiding aan vooral niet te 'groots' te denken, maar vooral aandacht te besteden aan Duits- en/of Engelstalige literatuur, opdrachten waarbij Engelstalige literatuur of schrijfwerk een rol spelen (bijv. management summaries bij werkstukken), opdrachten met en via internet, het via e-mail benaderen van internationale experts, gastcolleges van buitenlandse expertdocenten, etc. Daarbij zou het goed zijn als de infrastructuur en voorzieningen daarop worden aangepast, zoals de elektronische leeromgeving en de mediatheek.

Onderwerp 3 – Docenten

- Het panel beveelt de opleiding aan nog eens goed te expliciteren welke eisen gesteld worden aan de tutoren/begeleiders, daar zij de kern van het onderwijsproces vormen. Zij moeten allen beschikken over capaciteiten op het terrein van begeleiding, onderzoek, maar ook innovatiekunde, en werken vanuit dezelfde gezamenlijke visie op hun tutorschap.

Onderwerp 4 – Voorzieningen

- Het panel benoemt onder Voorzieningen als specifiek aandachtspunt het 'maatwerk'. Op dit moment worden de verschillen tussen studenten deels inhoudelijk benut door studenten uit verschillende contexten bij elkaar te zetten. Daarnaast verschillen studenten echter in expertise en vooropleiding, leerstijl e.d. Het panel beveelt de opleiding aan actiever gebruik te maken van tutoren door deze meer gericht aan studenten met bepaalde kenmerken te koppelen. De door de opleiding gehouden intake zou kunnen worden benut om de geconstateerde verschillen tussen tutoren in stijl en expertise goed te benutten.

Onderwerp 5 – Kwaliteitszorg

- Het panel beveelt de opleiding aan de zogenaamde 'kleine kwaliteit' nog eens goed onder de loep te nemen. Het gaat dan specifiek om berichtgeving aan studenten, de leeromgeving, het controleren en nalopen van afspraken, zoals in de tripartiete overeenkomst. Maar ook het meer eenvormig maken van lay-out van opdrachten, hand-outs, e.d.
Het kwaliteitsstreven dat de opleiding heeft, maakt het naar het oordeel van het panel noodzakelijk dat gewerkt wordt met een eenduidige presentatie naar studenten en externen.

Onderwerp 6 – Toetsen en beoordelen & Gerealiseerde eindkwalificaties

- Het panel beveelt de opleiding aan om in de toetsing van het onderzoek(proces) niet alleen kwantitatieve criteria op te nemen, maar juist ook kwalitatieve. Het panel adviseert de opleiding hiertoe niet uitsluitend bij collega-MLI's te kijken, maar ook haar licht op te steken bij universitaire (leraren)opleidingen waar met meer innovatieve vormen van onderzoek wordt gewerkt (o.a. Twente, Eindhoven, Nijmegen, etc.).

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen	
hbo master Leren en Innoveren van de Marnix Academie te Utrecht, deeltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde eindkwalificaties	
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	Voldoende
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	Voldoende
Standaard 3. Inhoud programma	Voldoende
Standaard 4. Vormgeving programma	Goed
Standaard 5. Instroom programma	Goed
Standaard 6. Studeerbaarheid programma	Goed
Standaard 7. Omvang en duur programma	Voldaan
Personeel	
Standaard 8. Doeltreffendheid personeelsbeleid	Voldoende
Standaard 9. Kwalificaties personeelsbeleid	Goed
Standaard 10. Omvang personeelsbeleid	Goed
Voorzieningen	
Standaard 11. Huisvesting en materiele voorzieningen	Voldoende
Standaard 12. Studiebegeleiding en informatievoorziening	Goed
Kwaliteitszorg	
Standaard 13. Periodiek evalueren	Goed
Standaard 14. Evalueren en verbetermaatregelen	Goed
Standaard 15. Betrekken van partijen bij interne kwaliteitszorg	Voldoende
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	
Standaard 16. Toetsen en eindkwalificaties	Voldoende
Samenvattend oordeel	Voldoende

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

1. De MLI-kerncompetenties

De master-leraar:

1. *initieert onderwijsontwikkeling* op basis van inhoudelijk gezag, zowel in het eigen primair proces als bij collega's en op schoolniveau en *begeleidt collega's* daarin.
2. *initieert de ontwikkeling van de professionele identiteit* voor zichzelf, voor collega's en op schoolniveau.
3. *werkt op een transparante, systematische en resultaatgerichte wijze* aan onderwijsontwikkelingsprojecten.
4. *ontwikkelt zijn referentiekader* op blijvende wijze onder andere door het onderhouden en zoeken van netwerken, het bijwonen van conferenties en het bestuderen van literatuur.
5. *draagt bij aan de ontwikkeling van de Body of Knowledge* van de beroepsgroep (bijvoorbeeld door publicaties, door workshops of door colleges).
6. *heeft een onderzoekende houding*, waarin integratie van kennis binnen specifieke contexten tot nieuwe vragen leidt.
7. *verantwoordt zijn handelen*, zowel qua resultaten, methodisch, inhoudelijk als procesmatig en *communiceert daarover* met relevante doelgroepen van binnen en buiten de eigen schoolorganisatie.

2. Relatie tot de SLB-competenties

De eindkwalificaties van de masteropleiding *Leren en Innoveren* laten zich ordenen naar de zeven competenties die in de Wet Beroepen in het Onderwijs (BIO) staan omschreven. Deze competenties zijn opgesteld door de beroepsgroep onder regie van de Stichting Beroepskwaliteit Leraren en andere onderwijsberoepen.

De zeven competenties zijn:

1. *Interpersoonlijke competentie*: leiding geven en zorgen voor een goede sfeer van omgaan met en samenwerking tussen leerlingen.
2. *Pedagogische competentie*: zorgen voor een veilige leeromgeving en bevorderen van persoonlijke, sociale en morele ontwikkeling of: bevorderen van de ontwikkeling tot een zelfstandig en verantwoordelijk persoon.
3. *Vakinhoudelijke en didactische competentie*: zorgen voor een krachtige leeromgeving en bevorderen van het leren.
4. *Organisatorische competentie*: zorgen voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer en structuur in de leeromgeving.
5. *Competent in samenwerken in een team*: zorgen dat het werk afgestemd is op dat van collega's; bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie.
6. *Competent in samenwerken met de omgeving*: in het belang van de leerlingen een relatie onderhouden met ouders, buurt, bedrijven en instellingen.
7. *Competent in reflectie en ontwikkeling*: zorgen voor de eigen professionele ontwikkeling en de professionele kwaliteit van de beroepsuitoefening.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

	Studiejaar 1			Studiejaar 2	
	Periode 1	Periode 2	periode 3	Periode 4	Periode 5
Thema	leren en innoveren	onderzoek als leer- en innovatiestrategie	professionele identiteit	integratie drie themalijnen	
Onderzoek	literatuuronderzoek	individueel actieonderzoek	onderzoek professionele identiteit	onderzoek context van de school	collectief praktijkonderzoek
Zelfevaluatie	3 kerncompetenties	5 kerncompetenties	alle kerncompetenties	alle kerncompetenties	alle kerncompetenties
Toetsing	formatief	summatief	formatief	Summatief/formatief	summatief

BIJLAGE IV Locatiebezoek

Auditprogramma Uitgebreide Opleidingsbeoordeling t.b.v. de Master Leren en Innoveren van de Marnix Academie te Utrecht

Programma 7 november 2012

Tijd	Gesprekspartners	Onderwerpen
08.00 – 09.15	Intern overleg auditteam	
09.15 – 10.00	CvB/Opleidingsmanagement Drs. G. Veerbeek, MA Drs. B. de Kort, MA Drs. P. Dijkxhoorn, MA Drs. T. van den Akker, De Kempel Drs. W. Roelofs, iPabo Drs. J. Heijmans, KPZ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategisch beleid, visie, missie (MVS) ▪ Ontwikkelingen in het werkveld / relatie beroepenveld ▪ Marktpositie / positionering & profilering ▪ Internationale focus ▪ Visie op toegepast onderzoek / lectoraat & kenniskring ▪ Kwaliteitszorg ▪ Personeelsbeleid / Scholing ▪ Resultaten / Onderwijsrendement
10.00 – 10.15		intern overleg
10.15 – 11.00	(Kern)docenten, tutoren Drs. B. van den Berg, Academic Director/lector Dr. M. Leygraaf, kerndocent Dr. B. Koster, kerndocent/lector Dr. J. Geldens, kerndocent/lector Drs. E. Rigg, tutor Drs. J. Kiewiet, tutor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inhoudelijk opleidingskader en curriculum ▪ Curriculumontwikkeling, -evaluatie en -bijstelling in het algemeen ▪ Kenmerken van het programma (karakteristieken) ▪ Samenhang programma (ook aansluiting instroom – propedeuse) ▪ Praktijkcomponenten ▪ Internationalisering ▪ Toetsbeleid ▪ Toegepast onderzoek ▪ Programma studieloopbaanbegeleiding / Studeerbaarheid, studielast
11.00 – 11.15		intern overleg bestudering documenten ter inzage
11.15 – 12.00	Studenten A. Hoffland, 2011, PO C. Koningstein, 2012, PO E. de Graaf, 2012, PO S. van de Griendt, 2012, HBO L. Franssen, 2011, VO S. Dijkstra, 2011, HBO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kwaliteit docenten ▪ Informatievoorziening ▪ Aansluiting vooropleiding / toelating ▪ Toetsen en beoordelen ▪ Studiebegeleiding (incl. buitenschoolse component / stages) ▪ Studeerbaarheid / studielast ▪ Materiële voorzieningen ▪ Afstuderen
12.00 – 13.30	Lunch Inzien materiaal	intern overleg bestudering documenten ter inzage
13.30 – 14.00	Spreekuur studenten/docenten Rondleiding	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verificatie algemene en opleidingsspecifieke voorzieningen, zoals mediatheek, ICT-voorzieningen, studentvolgsysteem
14.00 – 14.45	Kwaliteitszorg, onderzoek, rol lectoraat Drs. P. Dijkxhoorn, opleidingsmgr. MLI Drs. B. van den Berg, Academic Director Drs. J. Kersbergen, Stafmedewerker kwaliteitszorg	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Evaluatie van resultaten ▪ Maatregelen tot verbetering ▪ Betrekken van medewerkers, studenten, alumni, werkveld ▪ monitoring & verantwoording

Tijd	Gesprekspartners	Onderwerpen
14.45 – 15.30	Werkveldvertegenwoordiging/ alumni Drs. J. Spronk, Directeur Grafisch Lyceum, Utrecht M. Rieter, Directeur X11, School voor Grafimedia, Utrecht W. van Dijk-Roest, alumnus PO J. van de Hoef, alumnus PO R. Hoving, alumnus PO	<ul style="list-style-type: none"> • Relatie met / input van beroepenveld • Ontwikkelingen beroepsdomein • Internationale focus • Programmaontwikkeling • Inhoud programma • Toetsen en beoordelen • Begeleiding • Professionele ruimte / scholing • Werkdruk
15.30 – 15.45		intern overleg bepaling pending issues
15.45 – 16.30	Examencommissie/ toetscommissie Drs. K. Meijlink, voorzitter H. van Haaren, lid Dr. M. Leygraaf, lid	<ul style="list-style-type: none"> • Taken en rollen van de examencommissie • Bevoegdheden, ook met het oog op de Wet Versterking Besturing • Relatie tot het management • Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen (Relatie tot de) toetscommissie • Kwaliteitsborging afstudeerders
16.30 – 17.00		intern overleg
17.00 – 17.15	Pending issues	
17.15 – 18.00	Interne terugkoppeling: bepaling beoordeling	
18.00	Terugkoppeling	intern overleg / terugkijken op dag 1 bepaling pending issues

Voorafgaand aan de audit op vrijdag 2 november 2012 heeft een delegatie van het panel een college van de MLI bezocht en uitgebreid met de daar aanwezige studenten gesproken. De uitkomsten uit dit open gesprek vormden, naast de bestudeerde documentatie en eindwerkstukken, mede de basis voor de auditgesprekken op 7 november 2012.

Werkwijze m.b.t. keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld. Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers. Van het open spreekuur op de auditdag zelf is geen gebruik gemaakt. Eén student heeft zich per e-mail voorafgaand aan de audit met loftuitingen over de opleiding tot het panel gewend.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding
- Organigram instelling / Organigram opleiding
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties / schematisch programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docent(en) en studiepunten
- Onderwijs- en examenregeling – OER
- Overzicht van het ingezette personeel, inclusief CV's, naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* afstudeerwerkstukken van de laatste twee jaar waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid (zie overzicht hierna)
- Overzicht van de contacten met het werkveld
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen
- Documentatie over student- en docenttevredenheid en over de tevredenheid van alumni en werkgevers
- Toetsopgaven, beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen
- Handboeken en overig studiemateriaal
- Onderwijsbeleidsplan
- Beleidsplan op het gebied van onderzoek
- Personeel(beleids)plan, voorzieningenplan
- Kwaliteitszorgplan, samenvatting en analyse van recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie en verslagen van overleg in relevante commissies / organen
- Beleid ten aanzien van de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking
- De door het panel bepaalde representatieve selectie van (18) afstudeerwerkstukken van de afgelopen twee jaar met beoordelingscriteria en normering.

	Student nr.	Afstudeerdatum	Behaalde resultaten in afstudeerfase		
			MLI-5-CPO-ER ²	MLI-5-CPO-A	MLI-5-EVA
1	90370	23/06/11		V 07/06/11	V 29/06/11
2	90373	23/06/11		G 07/06/11	G 20/06/11
3	90376	23/06/11		V 19/06/11	V 23/06/11
4	90382	23/06/11		V 06/06/11	V06/11
5	90388	23/06/11		V 10/06/11	V 23/06/11
6	90387	23/06/11		V 20/06/11	V 23/06/11
7	90390	23/06/11		V 13/06/11	G 14/06/11
8	90392	23/06/11		G 09/06/11	V 15/06/11
9	100446	28/06/12	7 25/05/12	G 07/06/12	8 18/06/12
10	100449	28/06/12	7 15/06/12	Voldaan /06/12	8 21/06/12
11	7788	28/06/12	7 07/06/12	Voldaan /06/12	7 21/06/12
12	7801	28/06/12	8 09/05/12	V 14/06/12	9 /06/12
13	100452	28/06/12	8 09/05/12	V 07/06/12	9 21/06/12
14	100472	28/06/12	9 10/05/12	G /06/12	8 16/06/12
15	110531	29/08/12	7 19/07/12	V 29/08/12	7 29/08/12
16	100457	28/06/12	8 10/05/12	G 07/06/12	9 18/06/12
17	100458	28/06/12	7 07/06/12	V 07/06/12	6 27/06/12
18	100459	28/06/12	8 12/05/12	V 14/06/12	9 11/06/12

² MLI-5-CPO-ER = Collectief Praktijkonderzoek - Eindrapportage; MLI-5-CPO-A = idem – Artikel;
MLI-5-EVA = idem – (Zelf)Evaluatie

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise audit / kwaliteitszorg	Expertise onderwijs	Expertise werkveld	Expertise vakinhoud	Expertise internationaal	Expertise studentzaken
Drs. R.B. (Ruud) van der Herberg voorzitter	X	X			X	
Prof. Dr. P.J. (Perry) den Brok vakdeskundige		X		X	X	
Prof. Dr. P.W. M. (Paul) Mahieu vakdeskundige		X		X	X	
W.J.J. (Jules) van Brecht Werkveld- deskundige		X	X			
Mw. M. (Mieke) Veerman, MA Student-lid		X		X		X

Op 17 oktober 2012 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel Master Leren en Innoveren, nr. 000840 – Marnix Academie Utrecht.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer Van der Herberg is partner bij Hobéon en heeft in die hoedanigheid een groot aantal accreditatiepanelen voorgezeten.
2	De heer Den Brok is hoogleraar bij de Eindhoven School of Education (TU/e) en bestuurslid van de Vereniging voor Onderwijs Research (VOR).
3	De heer Mahieu is hoogleraar in de opleidingen Opleidings-en Onderwijswetenschappen & Specifieke lerarenopleiding aan de Universiteit van Antwerpen.
4	De heer Van Brecht is voorzitter van het College van Bestuur van de Stichting Katholieke Scholen Westelijk Weidegebied.
5	Mevrouw Veerman heeft zeer recent (september 2012) de masteropleiding Leren en Innoveren van Hogeschool Windesheim afgerond. Bij dezelfde hogeschool is zij docent en coördinator van de hbo-bacheloropleiding Cultureel Maatschappelijke Vorming.

Secretaris/Coördinator

Heer H.R. van der Made	Gecertificeerd d.d. 30 september 2010
------------------------	---------------------------------------

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

DRS. R.B. van der Herberg
p/a Lange Voorhout 14
2514 ED Den HAAG

is als deskundige / ~~secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Leren & Innoveren

aangevraagd door de instelling:

Marnix Academie, Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:
Den Haag

Datum:
21 september 2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Prof. Dr. P. den Brok

is als deskundige / ~~secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Leren & Innoveren

aangevraagd door de instelling:

Marnix Academie, Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:
Eindhoven

Datum:
21 september 2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

W.J.J. van Brecht

Fontdreef 25 3446 XP Waerden

is als deskundige / ~~secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Leren & Innoveren

aangevraagd door de instelling:

Marnix Academie, Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:
Woerden

Datum:
21 september 2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mieke Veerman
Waldeckstraat 38
7513 BS Enschede

is als deskundige / ~~secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Lereren en Innoveren

aangevraagd door de instelling:

Marnix Academie

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Enschede

Datum: 17 september 2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en adres)

De heer prof.dr. P.W.M. Mahieu
p/a Venusstraat 35
B-2000 Antwerpen

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

hbo-master Leren en Innoveren

aangevraagd door de instelling:

Marnix Academie Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Antwerpen

Datum: 19 februari 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

H.R. van der Made

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Leren & Innoveren

aangevraagd door de instelling:

Marnix Academie, Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:
Den Haag

Datum:
21 september 2012

Handtekening:

